

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL KURTUVĖNŲ REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR
TVARKYMO PLANŲ) PATVIRTINIMO

2024 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 22 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 4 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Kurtuvėnų regioninio parko planavimo schemą, kurią sudaro Kurtuvėnų regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planas, Kurtuvėnų regioninio parko tvarkymo planas (brėžiniai) ir Kurtuvėnų regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 18 d. nutarimą Nr. 1519 „Dėl Kurtuvėnų regioninio parko ir jo zonų ribų plano patvirtinimo“.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

KURTUVĖNŲ REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI SPRENDINIAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kurtuvėnų regioninio parko (toliau – regioninis parkas) planavimo schemą sudaro regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planas (toliau – ribų planas), regioninio parko tvarkymo planas (toliau – Tvarkymo planas) (brėžiniai) ir regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai.

2. Ribų plano tikslai – nustatyti:

2.1. regioninio parko ir jo buferinės apsaugos zonos ribas;

2.2. regioninio parko funkcinio prioriteto zonų ribas.

3. Tvarkymo plano tikslai – nustatyti:

3.1. kraštovaizdžio tvarkymo zonas, jų apsaugos ir tvarkymo reglamentus;

3.2. gamtos apsaugos kryptis ir priemonės;

3.3. kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemonės, kultūros paveldo objektų paveldosaugos reikalavimus;

3.4. pažintinio turizmo ir rekreacinio naudojimo plėtros kryptis ir priemonės;

3.5. gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros kryptis ir priemonės.

II SKYRIUS TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS

4. Regioniniame parke pagal gamtos ir kultūros vertybių pobūdį ir išsidėstymą, apsaugos formas, rekreacinio, ūkinio naudojimo galimybes ir gyvenamųjų vietovių tinklo ypatumus nustatomos šios funkcinio prioriteto zonos (ribų plano brėžinys):

4.1. konservacinio funkcinio prioriteto zona – ją sudaro Karalmiškio sengirės gamtinis rezervatas, Girnikų, Ilgos, Pageluvio, Raudos, Raudsparnės, Svilės, Vainagių ir Ventos–Dubysos senslėnio kraštovaizdžio draustiniai, Bulėnų telmologinis draustinis, Pustlaukio, Šilkalnių, Targių ir Vijurkų geomorfologiniai draustiniai, Dubysos aukštupio hidrografinis draustinis, Gudmoniškės, Pabijočių ir Padubysio botaniniai-zoologiniai draustiniai, Linartų ir Sodeliukų genetiniai draustiniai. Jų tikslai:

4.1.1. Karalmiškio sengirės gamtinio rezervato – išsaugoti brandaus spygliuočių miško ekosistemą su Europos Bendrijos svarbos 9010 *Vakarų taigos, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 91D0 *Pelkinių miškų buveines, sudaryti sąlygas formuotis gyvybingai sengirei (*Europos Bendrijos svarbos prioritetiniai natūralių buveinių tipai);

4.1.2. Girnikų kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti aukštai iškylantį Ventos–Dubysos senslėnio atkirstą moreninį masyvą su Girnikų kalnu, Bunokiškės miško ekosistemą ir saugomų

augalų rūšių, ypač liekninio beržo (*Betula humilis*), augavietes, Pociškės pušį, Pirmojo pasaulinio karo karių kapus;

4.1.3. Ilgos kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti eolines reljefo formas, unikalių plokščiadugni, užpelkėjusių, ežeringą Ilgažerio duburį – Ilgos upės ištakas, užpelkėjusius Juodlės ežero, Gabriejolės duburius, Gabriejolės piliakalnį, Juodlės miško ekosistemą, Europos Bendrijos svarbos 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių, 7230 Šarmingų žemapelkių, 9010 *Vakarų taigos, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 91D0 *Pelkinių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų buveines bei saugomų augalų ir gyvūnų rūšis, ypač pūkuotosios apuokės (*Trichocolea tomentella*), daugiamečio patvenio (*Swertia perennis*), dvilapio purvuolio (*Liparis loeselii*), gelsvosios gegūnės (*Dactylorhiza ochroleuca*), karališkosios glindės (*Pedicularis sceptrum-carolinum*), liekninio beržo (*Betula humilis*), pelkinės uolaskėlės (*Saxifraga hirculus*), raibosios gegūnės (*Dactylorhiza cruenta*), rusvojo vikšrenio (*Schoenus ferrugineus*), dvijuostės nendriadusės (*Graphoderus bilineatus*), plačiosios dusios (*Dytiscus latissimus*), šarvuotosios skėtės (*Leucorrhinia pectoralis*), didžiojo baublio (*Botaurus stellaris*), rudakaklio krago (*Podiceps grisegena*), jūrinio erelio (*Haliaeetus albicilla*), ulduko (*Columba oenas*);

4.1.4. Pageluvio kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti vaizdingą Pageluvio kraštinių moreninių darinių bei priedyninio baseino aplygintą ežeryno ruožą su liekaniniais ir termokarstiniais Širvos, Kurtuvos, Dubuko, Barsukyno, Geluvos, Šermukšnyno, Raudinuko ežerais su Raudos upelio ištakomis, Pageluvio I ir Pageluvio II piliakalniais, Barsukyno ozu, Pageluvio miško ekosistemą, Europos Bendrijos svarbos 3160 Natūralių distrofinių ežerų, 7110 *Aktyvių aukštapelkių, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 9010 *Vakarų taigos, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 91D0 *Pelkinių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų buveines;

4.1.5. Raudos kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti Raudos upelio klonį, suformuotą ledyninių tirpsmo vandenų, ryškiausią Sodeliukų moreninio gūbrio dalį, ryškų Dirvonų kanjoninio tipo klonį ir Paraudžių erozinį kalvyną, Paraudžių miško ekosistemą, Europos Bendrijos svarbos 7110 *Aktyvių aukštapelkių, 9010 *Vakarų taigos, 9050 Žolių turtingų eglynų ir 91E0 *Aliuvinių miškų buveines bei saugomų augalų rūšių, ypač pūkuotosios apuokės (*Trichocolea tomentella*), blyškiosios džioveklės (*Orobanche reticulata*), augavietes;

4.1.6. Raudsparnės kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti Raudsparnės moreninį masyvą su aukštomis, mišku apaugusiomis plokščiakalvėmis, natūralų Dūksto ežerą;

4.1.7. Svilės kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti geomorfologiniu ir hidrografiniu požiūriais vertingą stambiai kalvotą, daubotą moreninio masyvo kraštovaizdį su unikaliu hidrogeologiniu gamtos paminklu – Svilės šaltiniais ir eolinėmis reljefo formomis, Europos Bendrijos svarbos 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių ir 7230 Šarmingų žemapelkių buveines;

4.1.8. Vainagių kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti Vainagių, Laisvučių, Karalmiško, Šonos miškus, Vainagių, Lestoniškės, Ešerinio ežerus, Vainagių, Šoniuko, Galvydiškės, Smirdėlės pelkes, natūralius Šonos, Šonelės, Šventjonio ir Smirdėlės, Juodupio upelių vagos ruožus, natūralų Vainagių upelį, taip pat vieną aukščiausių, mažai fliuvioglacialinių procesų performuotą Vainagių moreninį masyvą su ryškiu sudėtingos konfigūracijos kloniu, Vainagių ir Galvydiškės piliakalniais, taip pat Europos Bendrijos svarbos 3160 Natūralių distrofinių ežerų, 6510 Šienaujimų mezofitų pievų, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7210 *Žemapelkių su šakotąja ratainyte, 9010 *Vakarų taigos, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 91D0 *Pelkinių miškų, 91E0 *Aliuvinių miškų buveines bei saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač vėjalandės šilagėlės (*Pulsatilla patens*), šakotosios ratainytės (*Cladium mariscus*), pūkuotosios apuokės (*Trichocolea tomentella*), daugiamečio patvenio (*Swertia perennis*), paprastosios tuklės (*Pinguicula vulgaris*), liekninio beržo

(*Betula humilis*), pelkinės uolaskėlės (*Saxifraga hirculus*), kimininio žemlielio (*Geoglossum sphagnophilum*), keturdantės suktenės (*Vertigo geyeri*), augavietes ir buveines;

4.1.9. Ventos–Dubysos senslėnio kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti unikalų gamtos sukurtą ir žmogaus pertvarkytą Ventos–Dubysos senslėnį su kultūros paveldo vertybe – vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksu (u. k. 30735);

4.1.10. Bulėnų telmologinio draustinio – išsaugoti pelkinį kompleksą su būdingomis Žemaičių aukštumai biocenozėmis, Europos Bendrijos svarbos 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 91D0 *Pelkinių miškų buveines, Bulėnų I ir Bulėnų II riedulius;

4.1.11. Pustlaukio geomorfologinio draustinio – išsaugoti smulkiai kalvotą, daubotą masyvą, performuotą ryškias daubas palikusią termokarstinių procesų, Pustlaukio duobę;

4.1.12. Šilkalnių geomorfologinio draustinio – išsaugoti raiškų Ventos vidurupio senslėnį su ypač retu Žemaitijai paslėnio erozinio raguvyno kompleksu, Martyno, Vėžalių (Perkūno), Gerbeniškės riedulius;

4.1.13. Targių geomorfologinio draustinio – išsaugoti unikalų ozų kompleksą ir Europos Bendrijos svarbos 9010 *Vakarų taigos, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9060 Spygliuočių miškų ant ozų, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 91D0 *Pelkinių miškų buveines;

4.1.14. Vijurkų geomorfologinio draustinio – išsaugoti Dubysos aukštupio slėnio ruožą su ryškiausiu eroziniu kalvynu dešiniajame Dubysos krante, Dubysos ir Šventupio santakos kraštovaizdį, Šventupio kanjoninį slėnį, Europos Bendrijos svarbos 6120 *Karbonatinių smėlynų smiltpievių, 6210 *Stepinių pievų, 6450 Aliuvinių pievų, 6510 Šienaujimų mezofitų pievų, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų bei saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač šalmuotosios gegužraibės (*Orchis militaris*), šarvuotosios skėtės (*Leucorrhinia pectoralis*), didžiojo auksinuko (*Lycaena dispar*), ūdros (*Lutra lutra*), buveines;

4.1.15. Dubysos aukštupio hidrografinis draustinio – išsaugoti Dubysos aukštupio slėnį su vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksą (u. k. 30735), upės vagos vingius, senvages ir salas, Jusaičių alkakalnį, Europos Bendrijos svarbos 6120 *Karbonatinių smėlynų pievų, 6230 *Rūšių turtingų briedgauryių, 6270 *Rūšių turtingų smilgynų, 6510 Šienaujimų mezofitų pievų, 6450 Aliuvinių pievų buveines su saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač raudonosios gegūnės (*Dactylorhiza incarnata*), šarvuotosios skėtės (*Leucorrhinia pectoralis*), žaliojo laumžirgio (*Aeshna viridis*), didžiojo auksinuko (*Lycaena dispar*), juodojo apolono (*Parnassius mnemosyne*), tulžio (*Alcedo atthis*), buveinėmis;

4.1.16. Pabijočių botaninio-zoologinio draustinio – išsaugoti vertingą Bijotės-Lygės-Kumpės tarpežerio kompleksą su būdingomis Žemaičių aukštumai biocenozėmis, Europos Bendrijos svarbos 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7230 Šarmingų žemapelkių, 9010 *Vakarų taigos, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų bei saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač gelsvosios gegūnės (*Dactylorhiza ochroleuca*), paprastosios tuklės (*Pinguicula vulgaris*), vienalapio gedučio (*Malaxis monophyllos*), dvilapio purvuolio (*Liparis loeselii*), pelkinės raistenės (*Hydrocotyle vulgaris*), pelkinės uolaskėlės (*Saxifraga hirculus*), šarvuotosios skėtės (*Leucorrhinia pectoralis*), keturdantės suktenės (*Vertigo geyeri*), buveines;

4.1.17. Padubysio botaninio-zoologinio draustinio – išsaugoti miškų ir pelkių, šaltiniuotų miško upelių ir jų intakų pakrantes, Europos Bendrijos svarbos 9010 *Vakarų taigos, 91D0 *Pelkinių miškų, 91E0 *Aliuvinių miškų bei saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač pūkuotosios apuokės (*Trichocolea tomentella*), retažiedės miglės (*Poa remota*), siauralapės gegūnės (*Dactylorhiza traunsteineri*), tamsiosios šaškytės (*Melitaea diamina*), ulduko (*Columba oenas*), buveines;

4.1.18. Gudmoniškės botaninio-zoologinio draustinio – išsaugoti Kivylių šaltinius, Gerbeniškės mitologinius akmenis, Gudmoniškės (Pūstpelkės) pelkę, Europos Bendrijos svarbos 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių, 7230 Šarmingų žemapelkių, 9080 Pelkėtų lapuočių miškų bei saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač gelsvosios gegūnės (*Dactylorhiza ochroleuca*), raibosios gegūnės (*Dactylorhiza cruenta*), raktažolės pelenėlės (*Primula farinosa*), melsvojo mėlito (*Sesleria caerulea*), daugiamečio patvenio (*Swertia perennis*), paprastosios tuklės (*Pinguicula vulgaris*), rudakio satyriuko (*Coenonympha hero*), auksuotosios šaškytės (*Euphydryas aurinia*), buveines;

4.1.19. Linartų genetinio draustinio – išsaugoti pušies populiacijos genetinę įvairovę kintančios aplinkos sąlygomis ir užtikrinti šios populiacijos atsikūrimą arba atkūrimą jos dauginamąja medžiaga;

4.1.20. Sodeliukų genetinio draustinio – išsaugoti pušies populiacijos genetinę įvairovę kintančios aplinkos sąlygomis ir užtikrinti šios populiacijos atsikūrimą arba atkūrimą jos dauginamąja medžiaga;

4.2. ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zona – ji apima miškais apaugusias ir agrarines teritorijas, nepasižyminčias ypatingomis gamtos ar kultūros paveldo vertybėmis, tačiau atliekančias svarbias geoekologines, pirmiausia vandenių ir laukų, apsaugos funkcijas. Regioniniame parke išskirtos aštuonios ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonos;

4.3. rekreacinio funkcinio prioriteto zona – ji apima ekstensyvaus ir intensyvaus rekreacinio naudojimo teritorijas, jose planuojama formuoti poilsiui ir turizmui skirtą rekreacinę infrastruktūrą, rekreacinius miškus ir želdynus, sukurti ir palaikyti tinkamą rekreacinę aplinką. Regioniniame parke išskirta vienuolika rekreacinio funkcinio prioriteto zonų;

4.4. kitos paskirties funkcinio prioriteto zona – ją sudaro gyvenamosios paskirties teritorijos. Kurtuvėnų miestelio ir Bubių kaimo teritorijose siekiama išsaugoti istoriškai susiformavusio kultūrinio kraštovaizdžio, vertingų požymių turinčius urbanistinius ir architektūrinius jo elementus, tradicines architektūros formas ir mastelį. Pašvinės ir Linartų gyvenamosios funkcinio prioriteto zonos pertvarkomos iš sodininkų bendrijų užstatytų teritorijų;

4.5. regioninio parko buferinės apsaugos zona. Jos paskirtis yra sumažinti galimą neigiamą vizualinį antropogeninį poveikį regioninio parko kraštovaizdžiui, apsaugoti natūralų hidrologinį režimą, todėl šioje zonoje:

4.5.1. planuojama ūkinė veikla, statomi statiniai negali pažeisti istoriškai susiformavusio kultūrinio kraštovaizdžio, saugoma jo erdvinė struktūra; vizualinės ašys, želdinimo principai, esamas reljefo pobūdis;

4.5.2. galima vizualinė tarša vertinama atsižvelgiant į žemėnaudos struktūros kaitą, vizualinę raišką, poveikį gamtos ir kultūros vertybėms ir elementams, galimybę juos apžvelgti, panoramoms, rekreacinių išteklių vertei ir naudojimui, biologinei įvairovei;

4.5.3. negali būti įrengiamos naujos melioracijos sistemos, galima atkurti hidrologinį režimą.

III SKYRIUS TERITORIJOS TVARKOMASIS ZONAVIMAS

5. Tvarkymo plane pagal Saugomų teritorijų tipinį apsaugos reglamentą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento patvirtinimo“, nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos (toliau – KTZ) ir KTZ grupės:

5.1. konservacinės paskirties žemės KTZ:

- 5.1.1. rezervatinių miškų, pelkių ir pievų KTZ grupėje – reguliuojamos apsaugos (KMr) KTZ;
- 5.1.2. gamtos ir kultūros paveldo objektų KTZ grupėje – reguliuojamos apsaugos (KOr) KTZ;
- 5.2. miškų ūkio paskirties žemės KTZ:
 - 5.2.1. ekosistemų apsaugos miškų KTZ grupėje – išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (MEk) ir atkuriančio ūkininkavimo (MEr) KTZ;
 - 5.2.2. rekreacinių miškų KTZ grupėje – ekstensyvaus pritaikymo (miško parkų) (MRe) ir intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų) (MRi) KTZ;
 - 5.2.3. apsauginių miškų KTZ grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (MAAs) KTZ;
 - 5.2.4. ūkinių miškų KTZ grupėje – ūkinių miškų (MŪ) KTZ; ūkinių miškų zonose taikomi miškų ūkio veiklos reikalavimai;
- 5.3. žemės ūkio paskirties žemės KTZ:
 - 5.3.1. ekosistemas saugančių agrarinių teritorijų KTZ grupėje – ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (ŽEK) ir ekosistemas atkuriančio ūkininkavimo (ŽEr) KTZ;
 - 5.3.2. rekreacinių agrarinių teritorijų KTZ grupėje – ekstensyvaus pritaikymo (ŽRe) ir intensyvaus pritaikymo (ŽRi) KTZ;
 - 5.3.3. apsauginių agrarinių teritorijų KTZ grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽAs) KTZ;
- 5.4. kitos paskirties žemės KTZ:
 - 5.4.1. gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės KTZ:
 - 5.4.1.1. kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių KTZ grupėje – kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo (GEk), atnaujinamojo tvarkymo (GEr) ir pertvarkomojo tvarkymo (GEp) KTZ;
 - 5.4.1.2. rekreacinių miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių KTZ grupėje – kraštovaizdžio ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo (GRE) ir intensyvaus (formuojančiojo) tvarkymo (GRi) KTZ;
 - 5.4.1.3. apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių KTZ grupėje – sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) KTZ;
 - 5.4.1.4. bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių KTZ grupėje – kraštovaizdžio intensyvaus tvarkymo (GŪi) KTZ;
 - 5.4.2. rekreacinės paskirties žemės KTZ grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) ir urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu) KTZ;
 - 5.4.3. pramoninės-komunalinės paskirties žemės KTZ grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų (NFn) KTZ;
 - 5.4.4. komunikacinės-inžinerinės paskirties žemės KTZ grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos (NTn) ir intensyviai technogenizuotos aplinkos komunikacinių-inžinerinių sklypų (NTu) KTZ;
 - 5.4.5. edukacinės paskirties žemės KTZ grupėje – urbanizuotos aplinkos (NDu) KTZ;
- 5.5. vandens ūkio paskirties žemės KTZ:
 - 5.5.1. ekosistemas saugančių vandenų KTZ grupėje – išsaugančio ūkininkavimo (VEk) ir atkuriančio ūkininkavimo (VEr) KTZ;
 - 5.5.2. rekreacinių vandenų KTZ grupėje – ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRe) ir intensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRi) KTZ;
 - 5.5.3. bendrojo naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenų KTZ grupėje – ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAe) KTZ;
 - 5.5.4. ūkinių vandenų KTZ grupėje – tvenkininio ūkininkavimo (ypatingoje bioekologinėje situacijoje esančių tvenkinių paukščių migracijos keliuose) (VŪs) KTZ;

5.6. mišrios KTZ:

5.6.1. reguliuojamos apsaugos gamtos ir kultūros paveldo objektų teritorijos ir intensyviai technogenizuotos aplinkos (KOr/NTu) KTZ – ji nustatoma magistralinio kelio A12 Šiauliai–Kelmė daliai, kertančiai kultūros paveldo objekto – vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) – teritoriją. Šiame kelio ruože tvarkymo darbai vykdomi nepažeidžiant kultūros paveldo objekto paveldosaugos reikalavimų;

5.6.2. tvenkininio ūkininkavimo ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (VŪs/ŽAs) KTZ – išskirta tvenkiniams, kuriuose nuleistas vanduo. KTZ apsaugos reglamentas taikomas pagal teritorijos faktinį naudojimą. Verslinės žuvininkystės tvenkiniuose gamybinė veikla papildomai derinama su ornitofaunos apsaugos reikalavimais.

6. KTZ pozonių paveldosaugos reikalavimai išdėstyti Tvarkymo plano brėžinio 2–5 lapuose ir aiškinamojo rašto pagrindinių sprendinių 19–22 punktuose:

6.1. Kurtuvėnų miestelio teritorijoje išskirta šešiolika KTZ pozonių: KOr-A1, KOr-A2, GEk-A3, GEk-A4, GEk-A5, GEk-A6, GEr-T1, GEp-T2, GRe-T3, GRi-T4, GŪi-T5, NTn-T6, NFn-T7, ŽAb-T8, ŽAs-T9, VAe-T10, jų paveldosaugos reikalavimai nustatomi 19 punkte.

6.2. Antros Bubių dvaro sodybos (31744) teritorijoje ir jos apsaugos zonoje išskirti šeši KTZ pozoniai: KOr-A7, GEk-A8, GEk-A9, GŪi-T11, NTu-T12, VAe-T13, jų paveldosaugos reikalavimai nustatomi 20 punkte.

6.3. Mirskiškės kaimo ir dvaro sodybos rytinės dalies (u. k. 617) ir Mirskiškės dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453) teritorijoje ir greta jos išskirti aštuoni KTZ pozoniai: KOr-A7, KOr-A8, NFn-T14, GEr-T15, GEr-T16, GRe-T17, Gep-T18, VAe-T19, jų paveldosaugos reikalavimai nustatomi 21 punkte.

6.4. Vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) teritorijoje išskirtas pozonis KOr-A7 iš šešių dalių: KOr-A7.1, KOr-A7.2, KOr-A7.3, KOr-A7.4, KOr-A7.5, KOr-A7.6, jų paveldosaugos reikalavimai nustatomi 22 punkte.

IV SKYRIUS GAMTOS APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

7. Pagrindinės regioninio parko gamtos apsaugos kryptys:

7.1. išsaugoti kraštovaizdžio natūralumą, vertingus gamtos objektus ir jų kompleksus, biologinę įvairovę, saugomų rūšių ir Europos Bendrijos svarbos buveines, ekosistemas;

7.2. atkurti pažeistus gamtinio kraštovaizdžio objektus ir kompleksus, biologinę įvairovę, saugomų rūšių ir Europos Bendrijos svarbos buveines, ekosistemas.

8. Siekiant išsaugoti ir atkurti kraštovaizdžio natūralumą, vertingus gamtos objektus ir jų kompleksus, numatoma:

8.1. reguliuoti savaiminį miško žėlimą, išlaikyti ir formuoti estetiškai vertingą kraštovaizdį ir jo mozaikiškumą išlaikant atviras miško laukymes ir pelkes, kitas atviras kraštovaizdžio erdves;

8.2. riboti ūkinę ir (ar) rekreacinę veiklą, galinčią turėti neigiamą poveikį Juodlės, Ilgaežerio, Raudinuko, Šermukšnyno, Barsukyno, Dubuko, Lygės, Ešerinio, Lestoniškės, Dūkstos ežerų būklei;

8.3. užtikrinti, kad būtų pasiekti ir išlaikomi aplinkosaugos tikslai regioniniame parke esančiose „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbiose teritorijose (toliau – BAST): Bulėnų pelkėje, Dubysos upės slėnyje ties Bazilionais, Galvydiškės kaimo apylinkėse, Gudmoniškės pelkėje, Juodlės miške, Karalmišio sengirėje, regioninio parko rytinėje dalyje, Lygėje, Paraudžių miške, Pageluvio ežeryne, Smirdėlės pelkėje, Svilės šaltiniuose, Vijurkų pievose;

8.4. atkurti arba užtikrinti gerą Europos Bendrijos svarbos pievų buveinių būklę Vainagių kraštovaizdžio, Vijurkų geomorfologiniame, Dubysos aukštupio hidrografiniame draustiniuose, Ventos–Dubysos senslėnio kraštovaizdžio draustinyje, atviras pievų buveines kituose draustiniuose bei ekologinio ir rekreacinio funkcinio prioriteto zonose šalinant sumedėjusius augalus, reguliariai šienaujant ir (arba) ganant;

8.5. atkurti arba užtikrinti gerą Europos Bendrijos svarbos ir kitų atvirų pelkių buveinių būklę Ilgos, Vainagių, Raudos, Pageluvio ir Svilės kraštovaizdžio, Pustlaukio geomorfologiniame, Pabijočių, Padubysio ir Gudmoniškės botaniniuose-zoologiniuose, Bulėnų telmologiniame draustiniuose, Karalmiškio sengirės gamtiniame rezervate ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose šalinant sparčiai augančius ir perteklinius medžius bei krūmus, jų atžalas, atkuriant ir užtikrinant tinkamą hidrologinį režimą;

8.6. atkurti arba išsaugoti gerą Europos Bendrijos svarbos miškų buveinių būklę Ilgos, Vainagių, Raudos, Pageluvio, Raudsparnės kraštovaizdžio, Pabijočių, Padubysio ir Gudmoniškės botaniniuose-zoologiniuose, Bulėnų telmologiniame draustiniuose, Karalmiškio sengirės gamtiniame rezervate, ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose taikyti šiame skyriuje numatytas aplinkosaugos priemones;

8.7. kontroliuoti aplinkosauginių ir prižiūrėti miškotvarkos priemonių įgyvendinimą;

8.8. tęsti Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, 4.1 papunktyje išvardytų tikslinių rūšių radaviečių ir buveinių kartografavimą, buveinių būklės vertinimą ir įgyvendinti planavimo schemeje numatytas aplinkosaugos priemones;

8.9. tęsti tikslinių aplinkosaugos priemonių nustatymą ir jų įgyvendinimą, išskiriant specialios apsaugos ir tvarkymo reikalaujančias teritorijas, numatant būtinus apsaugos reikalavimus ir tvarkymo priemones;

8.10. atsižvelgiant į kertinių (svarbių) miško buveinių išsidėstymą, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme ir Buveinių direktyvos II priede „Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšys, kurių apsaugai reikia steigti specialias saugomas teritorijas“ nustatytų rūšių radavietes ir miško buveinių natūralumą, išskirti teritorijas su 9010 *Vakarų taigos buveinėmis, kurios turėtų būti saugomos ir tvarkomos kaip buveinių apsaugai svarbios teritorijos.

9. Regioninio parko gamtos apsaugos priemonės:

9.1. Išsaugoma ir atkuriamą Europos Bendrijos svarbos pievų ir kitų atvirųjų buveinių būklę:

9.1.1. Atkuriant gerą būklę, visose buveinėse šalinamos invazinės rūšys, sumedėję augalai, išskyrus pavienius brandžius medžius, taikomos kitos aplinkosaugos priemonės.

9.1.2. Išsaugant gerą būklę, visose buveinėse:

9.1.2.1. reguliariai šienaujama ir (arba) ganomi gyvuliai;

9.1.2.2. neiriamos pievos ir jos neapersėjamos kultūrinėmis žolėmis;

9.1.2.3. neįrengiamos naujos drenažo, laistymo ir drėkinimo sistemos;

9.1.2.4. nenaudojami cheminiai augalų apsaugos produktai, išskyrus, kai nėra alternatyvų, o šių produktų nenaudojant neigiamų pasekmių ekosistemai ar atskiroms rūšims galėtų būti daug daugiau nei jas naudojant, netręšiama mineralinėmis ir (arba) organinėmis trąšomis (išskyrus gyvulių ganymą);

9.1.2.5. taikomos kitos aplinkosaugos priemonės.

9.1.3. Atkūrus gerą 6120 *Karbonatinių smėlynų smiltpievų, 6210 **Stepinių pievų būklę, jose papildomai:

9.1.3.1. ganoma (geriausia – avis) ne didesniu intensyvumu kaip 1 vienas sąlyginis galvijai hektare, nenuganytos žolės likučiai nupjaunami;

9.1.3.2. šienaujama ne dažniau kaip kartą per metus, nušienauta žolė nesmulkinama ir nepaskleidžiama. Iki liepos 15 d. šienaujama tik fragmentiškai, iki 50 proc. buveinės.

9.1.4. Atkūrus gerą 6510 Šienaujamų mezofitų pievų būklę, jose papildomai:

9.1.4.1. šienaujama ne dažniau kaip vieną ar du kartus per metus, nušienauta žolė nesmulkinama ir nepaskleidžiama. Iki liepos 15 d. šienaujama tik fragmentiškai, iki 50 proc. buveinės;

9.1.4.2. jei nėra galimybės šienauti, ganoma ne didesniu intensyvumu kaip vienas sąlyginis galvijų hektare, nenuganytos žolės likučiai nupjaunami.

9.2. Išsaugoma ir atkuriama Europos Bendrijos svarbos ir kitų pelkių buveinių būklė:

9.2.1. Atkuriant gerą būklę, visose buveinėse šalinami sparčiai augantys ir pertekliniai medžiai bei krūmai, jų atžalos, prireikus pjaunama žolė, užtikrinant, kad saugomos vertybės nebus sunaikintos ar pažeistos, tvarkymo darbai atliekami šaltuoju metų laiku, geriausia – esant įšalui, biomasė išvežama, vykdomos kitos aplinkosaugos priemonės.

9.2.2. Atkuriant gerą būklę, visose buveinėse, išskyrus 7110 *Aktyvias aukštapelkes, atkuriamas hidrologinis režimas tvarkant sausinamuosius kanalus ar taikant kitas hidrotechnines priemones, tvarkymo darbai atliekami sausuoju metų laiku, kai vandens lygis buveinėje yra žemiausias.

9.2.3. Palaikant gerą būklę, visose buveinėse šalinama perteklinė augmenija išvežant biomasę, taikomos kitos aplinkosaugos priemonės.

9.3. Vadovaujantis vidinės miškotvarkos projektais, išsaugoma ir atkuriama Europos Bendrijos svarbos miškų buveinių būklė:

9.3.1. Atkuriant gerą būklę, visose buveinėse šalinamos konkurencingos invazinės rūšys, atkuriamas tinkamas medyno skalsumas ir struktūra, taikomos kitos aplinkosaugos priemonės.

9.3.2. Atkuriant gerą 9010 *Vakarų taigos buveinių būklę:

9.3.2.1. vienaamžiuose eglynuose, medynuose su eglėmis ar unksminių rūšių dominuojančiuose medynuose, siekiant sudaryti palankias apšvietimo sąlygas saugomoms rūšims, esant galimybei, formuojamas tvarus įvairiaamžis medynas;

9.3.2.2. prireikus normalaus drėgnumo augavietėse esančiuose spygliuočių ir mišriuose medynuose, iškertamų mažų ir didelių retmių formavimo vietose, prieš kirtimą arba po jo, vadovaujantis Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. balandžio 7 d. nutarimu Nr. 500 „Dėl Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklės), vykdomas mažo intensyvumo kontroliuojamas paklotės deginimas ar, atsižvelgus į medžių sėklinius metus, taikomos kitos želimą skatinančios priemonės.

9.3.3. Atkuriant gerą 9050 Žolių turtingų eglynų buveinių būklę:

9.3.3.1. atkuriamas tinkamas medyno skalsumas ir struktūra, jei vidutinis medyno skalsumas sklype yra 0,8 ir daugiau, medynus formuojant nevienodo skalsumo, vykdant neintensyvius (iki 20 proc. medyno tūrio buveinės taksaciniame sklype) medžių ar (ir) jų grupių kirtimus, užtikrinama pastovi miško medžių danga ir skatinama natūrali įvairiaamžio medyno struktūra. Po kirtimo medyno vidutinis skalsumas sklype turi būti ne mažesnis kaip 0,6;

9.3.3.2. stabdoma sukcesija, kai buveinės plotas buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje yra mažesnis nei 50 ha, mažinant lapuočių medžių.

9.3.4. Atkuriant gerą 9060 Spygliuočių miškų ant fluvioglacialinių ozų buveinių būklę:

9.3.4.1. atkuriamas tinkamas medyno skalsumas ir struktūra, jei vidutinis skalsumas sklype viršija 0,8, siekiant tinkamų buveinės apšvietimo sąlygų. Vykdamas kirtimus, pažymimi ir paliekami

medžiai su mikrobuveinėmis. Užtikrinama, kad liekančio medyno vidutinis skalsumas sklype būtų ne mažesnis kaip 0,6;

9.3.4.2. prireikus nustatytose vietose, siekiant atkurti termofilinėms rūšims būdingą paklotės struktūrą, vadovaujantis Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklėmis, vykdomos žėlimą skatinančios priemonės arba mažo intensyvumo kontroliuojamas paklotės deginimas. Priemonė taikoma ne daugiau kaip 30 proc. natūralios buveinės ploto;

9.3.4.3. šalinamos eglės, kai jos sudaro daugiau kaip 30 proc. medyno. Eglės šalinamos rytinės, pietinės ir vakarinės ekspozicijos šlaituose, pirmiausiai ten, kur siekiama sudaryti geras sąlygas termofilinėms rūšims ir pušims augti. Po kirtimo tvarkomų šlaitų medyno sudėtyje eglių gali likti iki 10 proc. Jos paliekamos galimos erozijos stačiausiose šlaito vietose;

9.3.4.4. šalinamas trakas, kai jis sudaro daugiau nei 20 proc. paviršiaus. Įgyvendinus priemonę, trako turi būti ne mažiau nei 20 proc. Pirmiausia kertami lazdynai, ievos;

9.3.4.5. retinamas už buveinės ribų pietinėje pusėje augantis besiribojantis medynas, kai buveinės yra siauros ir joms nepakanka šviesos. Retinamas medynas 30 m atstumu nuo natūralios buveinės ribos. Išretinto medyno vidutinis skalsumas sklype turi būti ne mažiau 0,6.

9.3.5. Atkuriant gerą 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų buveinių, 91D0 *Pelkinių miškų buveinių, 91E0 *Aliuvinių miškų buveinių būklę, reguliuojamas bebrų skaičius ir šalinamos neperspektyvios bebravietės. Prireikus ir jei galima, atkuriamas hidrologinis režimas.

9.3.6. Papildomai atkuriant gerą 91D0 *Pelkinių miškų buveinių būklę, iš dalies pašalinamas labai tankus ir medynų atsikūrimą stabdantis trakas.

9.3.7. Palaikant gerą visų tvarkomų miško buveinių būklę:

9.3.7.1. šalinamos konkurencingos invazinės rūšys;

9.3.7.2. šalinamas trakas ten, kur reikia gero paklotės apšvietimo. Šalinamas visas trakas ar tik jo dalis visame medyne ar jo dalyje. Išsaugoma dalis biologiškai vertingiausių trako krūmų;

9.3.7.3. stabdoma sukcesija, pašalinant buveinę virsti kitomis buveinėmis skatinančias medžių rūšis;

9.3.7.4. taikomos kitos aplinkosaugos priemonės.

9.3.8. Palaikant gerą atkurtų tvarkomų 9010 *Vakarų taigos, 9060 Spygliuočių miškų ant fluvioglacialinių ozų buveinių būklę:

9.3.8.1. palaikomas tinkamas medyno skalsumas ir struktūra, ši priemonė taikoma ir gerai buveinių būklei palaikyti, ir buveinėse aptinkamų saugomų rūšių augimo sąlygoms gerinti. Pirmuoju atveju formuojami tvaresni medynai – retinami pernelyg tankūs ir palaikomas netolygus medžių išsidėstymas, taip sudaromos geresnės sąlygos atsirasti pomiškiui. Perspektyvaus pomiškio grupių vietose medynas retinamas (ar formuojamos aikštelės) pamažu jas didinant (plečiant). 9010 *Vakarų taigos buveinėse galima formuoti nedideles mažas retmes (iki 0,25 ha; 9010 *Vakarų taigos buveinėse (senų eglynų potipyje) – iki 0,15 ha) potencialiose pomiškio atsiradimo vietose. Susiformavusiose pomiškio grupėse vykdomi jaunuolynų ugdymo kirtimai – atrenkami perspektyvūs buveinei būdingų rūšių medeliai ir laipsniškai iškertami greta augantys konkuruojantys medeliai, plečiama perspektyvių medelių augimo erdvė. Vykdam šią priemonę, šalinama nedidelė dalis trake tankiai augančių krūmų, jeigu jie trukdo savaiminiam atsikūrimo procesui ar augti pomiškio medeliams, negiliai purenama ar pašalinama paklotė derliaus metais. Norint palaikyti tinkamą buveinių medyno skalsumą ir struktūrą, galima pašalinti daugiau trako. Formuojamos natūralios buveinės vidutinis medyno sklype skalsumas po kirtimų turi būti ne mažesnis kaip 0,7 (kai nėra pomiškio) – 0,6 (kai yra geras žėlimas). Antruoju atveju sudaromos geresnės sąlygos atsirasti ir augti buveinei būdingų medžių rūšių savaiminukams ir saugomoms augalų rūšims – atveriamos aikštelės ar suformuojamos mažos medyno retmės;

9.3.8.2. prireikus nustatytose vietose, vadovaujantis Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklėmis, vykdomos paramos savaiminiam miško žėlimui priemonės, tarp jų – mažo intensyvumo kontroliuojamas paklotės deginimas. Ši priemonė taikoma siekiant sudaryti tinkamas sąlygas nuo gaisrų priklausančioms nykstančioms tipinėms miško buveinių rūšims, kurios be gaisrais paliestų plotų tampa labai retos ir išnyksta. Taikant priemonę, išdeginama miško paklotė visame medyne ar jo dalyse. Galima formuoti išdegintų plotelių mozaiką. Parenkami plotai, kurių tvarkymas padeda išsaugoti natūraliai buveinei būdingas rūšis. Nevykstant savaiminiam žėlimui, medynai gali būti atkuriami želdant.

9.3.9. Palaikant atkurtą gerą būklę, sklypo lygmeniu tvarkomose 9060 Spygliuočių miškų ant fluvioglacialinių ozų buveinėse šalinamos eglės, kur eglų pomiškio tankaus antrojo ar pirmojo ardo formavimasis blogina buveinės struktūrą ir funkcijas. Eglės šalinamos visoje ar dalyje tvarkomos buveinės.

9.3.10. Palaikant gerą būklę, sklypo lygmeniu tvarkomose 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 91D0 *Pelkinių miškų ir 91E0 *Aliuvinių miškų buveinėse reguliuojamas bebrų skaičius, šalinamos neperspektyvios bebravietės.

9.3.11. Palaikant gerą būklę, BAST tvarkomose 9010 *Vakarų taigos buveinėse taikomos reikalingos aplinkosaugos priemonės ar imituojama natūrali kraštovaizdžio dinamika:

9.3.11.1. Eglynų potipyje medžių ir (ar) jų grupių kirtimais formuojama medynų sudėtis ir struktūra. Prie šios priemonės priskiriamas ir medžių grupių kirtimas formuojant iki 0,05 ha dydžio aikšteles. Per vieną miškotvarkos projekto ciklą iškertama ne daugiau kaip 10 proc. natūralios buveinės tūrio, o bendras buveinės medyno pirmojo ardo vidutinis skalsumas sklype po kirtimų turi būti ne mažesnis kaip 0,6. Kirtimai vykdomi esamo perspektyvaus pomiškio vietose ir ten, kur jis gali būti perspektyvus. Neatveriamos mikroaikstelės, kur pomiškio dar nėra, nes tai gali paskatinti įsitvirtinti konkuruojančią augaliją (pvz., lazdynų, aviečių). Nesant perspektyvaus pomiškio ar savaiminukų, miško paklotės šviesos režimas didinamas nestipriai. Kirtimui atrenkami mažiausiai biologinės įvairovės požiūriu vertingi medžiai.

9.3.11.2. Kai buveinės plotas BAST yra 50–100 ha (senų pušynų potipio – ir mažesnis nei 50 ha), kirtimais formuojant mažas retmes, imituojami nedideli trikdžiai. Siekiant atkurti savaiminį medyną, formuojamos retmės iki 0,25 ha (senų eglynų potipio – iki 0,15 ha). Siekiant pagerinti apšviestumo sąlygas, kai atkuriamos šviesą mėgstančios medžių (įskaitant ažuolą ir juodalksnį) rūšys, prireikus aplink iškirstą medžių grupę iki 20 m papildomai retinamas aplinkinis medynas – šios medyno dalies vidutinis skalsumas sklype sumažinamas iki 0,5. Mažos retmės formuojamos ten, kur yra susiformavęs pakankamas buveinei būdingų rūšių pomiškis. Jeigu tikimasi atkurti ūksmines rūšis, tačiau šių rūšių pomiškio nėra, galima vykdyti medžių ir (ar) jų grupių kirtimus. Per vieną kartą (ne dažniau kaip kas 10 metų) leidžiama iškirsti ne didesnę kaip 10 proc. miško buveinės ar vientisos jų grupės plotą. Jeigu dėl nedidelio buveinės ploto negalima suformuoti retmės, vykdomas medžių ir (ar) jų grupių kirtimas. Buveinėje mažos retmės formuojamos kuo tolygiau, atstumas tarp tuo pačiu metu kertamų gretimų retmių turi būti ne mažesnis nei šių retmių plocių suma. Mažos retmės siekiama išdėstyti taip, kad būtų kiek įmanoma sumažintas kirtimo metu natūralioje buveinėje naudojamų valksmų ilgis. Suformavus retmę, naują retmę, kuri būtų arčiau nei dvigubas esančių medžių grupės skersmuo metrais, galima kirsti praėjus ne mažiau nei 20 metų. Kirtimui atrenkami mažiausiai biologinės įvairovės požiūriu vertingi medžiai. Bendras medyno skalsumas formuojamose retmėse turi būti ne mažesnis kaip 0,2, iš jų pirmojo ardo skalsumas – ne mažesnis kaip 0,15. Bent pusė paliekamų medžių turi augti grupėse. Jei savaiminis žėlimas nevyksta, medynai gali būti atkuriami želdant.

9.3.11.3. Kai buveinės plotas BAST yra daugiau nei 100 ha (senų pušynų potipio – daugiau nei 50 ha), kirtimais formuojant dideles retmes, imituojami didesni trikdžiai. Tokios retmės gali būti kertamos, tik kai buveinių plotas yra didesnis, nei nustatyta buveinių apsaugai svarbios teritorijos aplinkosaugos tiksluose. Kertant medynus ar jų dalis, formuojamos retmės nuo 0,25 ha iki 1,0 ha. Prireikus mažesnės nei 1,2 ha miško buveinės (ar vientisos jų grupės) gali būti iškertamos vienu kartu, o 1,3–2,0 ha buveinės – ne daugiau nei 50 proc. ploto. Didelių retmių ribos negali būti tiesios, jos turi sutapti su natūraliomis medynų, dirvožemio tipologinėmis ar reljefo linijomis. Paliekant medžius, prioritetas teikiamas medžiams su mikrobuveinėmis, didelėmis lajomis, geriausiai derantiems ir gebėsiantiems derėti ateityje. Kertamos didelės retmės buveinės teritorijoje išdėstomos gamtosauginiu požiūriu mažiau vertingose vietose, kad po kirtimo išliktų vientisesnis natūralios miško buveinės plotas, atstumas tarp tuo pačiu metu kertamų didelių retmių turi būti ne mažesnis nei šių suformuotų retmių vidutinių pločių suma. Dideles retmes ir medienos ištraukimo kelius siekiama išdėstyti taip, kad nekertama natūralios buveinės dalis būtų kuo mažiau trikdoma. Bendras medyno skalsumas formuojamose retmėse turi būti ne mažesnis kaip 0,2, iš jų pirmojo ardo skalsumas – ne mažesnis kaip 0,15. Bent pusė paliekamų medžių turi augti grupėse. Vykdamas didelių retmių formavimo kirtimus, senų pušynų potipyje bent 30 proc., natūralių senų eglynų potipyje – dalyje iškertamų kirtaviečių plotų, laikantis Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklių, vykdomas mažo intensyvumo kontroliuojamas paklotės deginimas. Atlikus mažo intensyvumo kontroliuojamą miško paklotės deginimą, šių teritorijų susidarantiomis naujomis buveinėmis kompensuoti nereikia. Jei savaiminis žėlimas nevyksta, medynai gali būti atkuriami želdant.

9.3.11.4. Kertant eglynus ar medynus su eglėmis, visada saugomas esamas eglės pomiškis ir antrasis ardas.

9.3.11.5. Atsižvelgiant į formuojamą Vakarų taigos buveinių potipį, atkuriamuose medynuose užtikrinamas pušų, eglių su karpotaisiais beržais, drebulėmis, rečiau – kitų rūšių lapuočiais medžiais dominavimas.

9.3.11.6. Jei būtina, taikomos miško atkūrimo, priežiūros ir apsaugos priemonės, gerinančios saugomų rūšių ir natūralių buveinių būklę, užtikrinančios ilgalaikį miško ekosistemų tvarumą.

9.3.12. Jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė, miškuose gali būti vykdomi sanitariniai miško kirtimai. Kirtimai turi būti vykdomi nesukeliant reikšmingo neigiamo poveikio saugomoms rūšims ir buveinėms.

9.4. Išsaugant atkurtą Europos Bendrijos svarbos 3160 Natūralių distrofinių ežerų buveinių būklę, ribojama veikla, galinti turėti neigiamą poveikį, prireikus taikomos aplinkosaugos priemonės.

9.5. Išsaugoma biologinė įvairovė ir atkuriamas gera jos būklė:

9.5.1. Kontroliuojamas invazinių rūšių organizmų plitimas visoje parko teritorijoje, prioritetai teikiant BAST.

9.5.2. Neįrengiamos žvėrių šėryklos ar žvėrių viliojimo aikštelės genetiniuose draustiniuose, genetiniuose ir sėkliniuose medynuose, saugomų rūšių radavietėse, vietose, kuriose atkuriamas miškas, auga jaunuolynai ir pribreštantys medynai, Europos Bendrijos svarbos buveinėse, natūraliose pievose, pelkėse ir šaltinyuose.

9.5.3. Siekiant apsaugoti regioninį parką kertančiu krašto keliu Bubiai–Ramučiai migruojančius varliagyvius, įrengiamos specialios priemonės – kelio pralaidos, apsauginės tvorelės.

9.5.4. Žuvininkystės tvenkiniuose ir kituose vandens telkiniuose užtikrinama saugomų Migruojančių laukinių gyvūnų rūšių išsaugojimo Konvencijoje nurodytų ir kitų retųjų migruojančių paukščių apsauga.

9.5.5. Kartografuojamos saugomų kerpių, grybų buveinės, numatomos jų apsaugai tinkamos aplinkosaugos priemonės, užtikrinamas jų įgyvendinimas.

9.5.6. Tęsiami regioninio parko gamtinių buveinių (ekosistemų) ir biologinės įvairovės tyrimai ir jos būklės vertinimo darbai, toliau rengiami ir įgyvendinami tikslinių aplinkosaugos priemonių planai, išskiriant specialios apsaugos ir tvarkymo reikalaujančias teritorijas, numatant būtinus apsaugos reikalavimus ir tvarkymo priemones.

9.6. Išsaugomos tikslinės rūšys:

9.6.1. Šalinama sumedėjusi augmenija, nendrės, žolė išvežant biomase, užtikrinamas tinkamas vandens režimas ir reguliuojama šernų bei bebrų gausa gelsvosios gegūnės (*Dactylorhiza ochroleuca*), dvilapio purvuolio (*Liparis loeselii*), šakotosios ratainytės (*Cladium mariscus*), daugiamečio patvenio (*Swertia perennis*), blyškiosios džioveklės (*Orobancha reticulata*), paprastosios tuklės (*Pinguicula vulgaris*), rusvojo vikšrenio (*Schoenus ferrugineus*), pelkinės uolaskėlės (*Saxifraga hirculus*), lieknojo švylio (*Eriophorum gracile*), pelkinės raistenės (*Hydrocotyle vulgaris*) buveinėse. Įvertinamos pelkinės uolaskėlės buveinių perspektyvos Vainagių ir Svilės kraštovaizdžio bei Pabijočių botaniniame-zoologiniame draustiniuose ir, jei tikslinga, imamasi papildomų aplinkosaugos priemonių, siekiant atkurti šios rūšies populiaciją ir užtikrinti jos gyvybingumą ateityje.

9.6.2. Atsižvelgiant į klimato pokyčius, užtikrinamas tinkamas hidrologinis režimas liekninio beržo (*Betula humilis*), retažiedės miglės (*Poa remota*), kimininio žiemlielio (*Geoglossum sphagnophilum*), keturdantės suktenės (*Vertigo geyeri*), didžiojo auksinuko (*Lycaena dispar*), pievinio satyriuko (*Coenonympha tullia*) buveinėse.

9.6.3. Nevykdomi plyni miško kirtimai ir užtikrinamas tinkamas hidrologinis režimas vienalapio gedučio (*Malaxis monophyllos*) buveinėse.

9.6.4. Šalinama sumedėjusi augmenija, nendrės, žolė išvežant biomase, ardoma paklotė karališkosios glindės (*Pedicularis sceptrum-carolinum*), raktažolės pelenėlės (*Primula farinosa*) buveinėse.

9.6.5. Šalinama augmenija, ardoma paklotė, gali būti taikomas kontroliuojamas paklotės deginimas vadovaujantis Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklėmis vėjalandės šilagėlės (*Pulsatilla patens*) buveinėse. Įvertinamos šių buveinių perspektyvos Vainagių kraštovaizdžio draustinyje ir, jei tikslinga, imamasi papildomų aplinkosaugos priemonių siekiant atkurti vėjalandės šilagėlės populiaciją ir užtikrinti jos gyvybingumą ateityje.

9.6.6. Šalinama sumedėjusi augmenija, nendrės, žolė išvežant biomase, saugomos nuo šernų poveikio raibosios gegūnės (*Dactylorhiza cruenta*), šalmuotosios gegužraibės (*Orchis militaris*), melsvojo mėlito (*Sesleria caerulea*) buveinės.

9.6.7. Kartografuojamos pūkuotosios apuokės (*Trichocolea tomentella*) buveinės, jose nevykdomi miško kirtimo, retinimo ar pomiškio šalinimo darbai, nenaudojami augalų apsaugos produktai ir užtikrinamas tinkamas hidrologinis režimas.

9.6.8. Užtikrinama, kad dvijuostės nendriadusės (*Graphoderus bilineatus*), plačiosios dusios (*Dytiscus latissimus*) buveinėse ir buveinių aplinkoje nebūtų vykdoma veikla, galinti pabloginti šių buveinių būklę.

9.6.9. Užtikrinama, kad nebūtų vykdomi įžuvinimo darbai šarvuotosios skėtės (*Leucorrhinia pectoralis*) buveinėse, vandens telkinių pakrantės neapaugtų ištisai ir vanduo nebūtų užpavėsintas, užtikrinamas palankus hidrologinis režimas.

9.6.10. Užtikrinama, kad nebūtų naudojamos trašos, cheminiai augalų apsaugos produktai, nevykdomi įžuvinimo darbai, išlaikomas palankus hidrologinis režimas žaliojo laumžirgio (*Aeshna viridis*) buveinėse ir buveinių aplinkoje.

9.6.11. Skatinama ekstensyviai naudoti pievas, išsaugomos laipsniškai į pievas pereinančios lapuočių miškų pamiškės juodojo apolono (*Parnassius mnemosyne*) buveinėse.

9.6.12. Šalinama sumedėjusi augmenija, šienaujama mozaikiškai, išvežant biomasę, pievinio satyriuko (*Hydrocotyle vulgaris*) buveinėse.

9.6.13. Šalinama sumedėjusi augmenija, šienaujama išvežant biomasę arba ganoma tamsiosios šaškytės (*Melitaea diamina*) buveinėse.

9.6.14. Šalinama sumedėjusi augalija buveinėse, šienaujama išvežant biomasę rudaakio satyriuko (*Coenonympha hero*) buveinėse. Nupjauta žolė nesukama į ritinius. Migravimo koridoriams sudaryti palaikomas pievų, tarp kurių – ne didesnis kaip 1 km atstumas, tinklas drėgnuose miškuose.

9.6.15. Vertinama paprastojo tulžio (*Alcedo atthis*) populiacijos būklė, prireikus buveinėse perėjimo metu ribojama rekreacija, išsaugomas hidrologinis režimas.

9.6.16. Užtikrinama nendrynų juostų kontrolė, ištaisai nendrėmis apaugę plotai skaidomi į atskiras dalis didžiojo baublio (*Botaurus stellaris*) buveinėse.

9.6.17. Vertinama rudakaklio krago (*Podiceps griseogen*) populiacijos būklė, prireikus skaidomi virš vandens augančios augalijos sąžalynai, ribojama rekreacija ir ūkinė veikla Juodlės ežere.

9.6.18. Kartografuojamos jūrinio erelio (*Haliaeetus albicilla*) lizdavietės, ribojama rekreacija ir miško darbai lizdo aplinkoje jūrinio erelio perėjimo laikotarpiu.

9.6.19. Ulduko (*Columba oenas*) populiacijos apsaugai jų buveinėse saugomi uoksiniai medžiai.

9.6.20. Ūdros (*Lutra lutra*) populiacijos apsaugai atliekami jos gausumo tyrimai (nustatomi gausumą lemiantys veiksniai), imamasi tikslinių aplinkosaugos priemonių, kad būtų užtikrintos optimalios ūdros populiacijos egzistavimo sąlygos.

9.6.21. Nustatytose lūšių (*Lynx lynx*) veisimosi vietose, Naisių, Jautmalkės, Gailiškės miškų masyvuose lūšių veisimosi metu nuo sausio 1 d. iki vasario 28 d. nemedžiojama su varovais ir šunimis.

10. Regioniniame parke esančiose BAST saugomoms natūralioms buveinėms ir rūšių buveinėms, kurioms šiame skyriuje nenumatytos specifinės apsaugos priemonės, taikomi Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų reikalavimai.

V SKYRIUS KULTŪROS PAVELDO APSAUGA

PIRMASIS SKIRSNIS KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

11. Regioniniame parke esančių kultūros paveldo objektų apsaugos kryptys ir priemonės skirtos objektų vertingosioms savybėms apsaugoti, kultūriniam kraštovaizdžiui, visumos darnai ir (ar) dermei su gamtine aplinka išsaugoti.

12. Tvarkymo plano brėžinio 2–5 lapuose pateikiami regioninio parko funkcinio prioriteto zonų, apimančių kompleksinių kultūros paveldo objektų teritorijas ir jų apsaugos zonas, paveldosaugos reikalavimai:

12.1. Kurtuvėnų miestelio dalies paveldosaugos reikalavimai, M 1:2500 (Tvarkymo plano brėžinio 2 lapas);

12.2. Antros Bubių dvaro sodybos komplekso (u. k. 31744) ir vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) dalies paveldosaugos reikalavimai, M 1:2500 (Tvarkymo plano brėžinio 3 lapas);

12.3. Mirskiškės dvaro sodybos rytinės dalies (u. k. 617), Mirskiškės dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453), Mirskiškės k. ir vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) dalies detalizuoti sprendiniai, M 1:2500 (Tvarkymo plano brėžinio 4 lapas);

12.4. vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) detalizuoti sprendiniai, M 1:10000 (Tvarkymo plano brėžinio 5 lapas).

13. Regioninio parko nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugos kryptys:

13.1. kultūros vertybių vertingųjų savybių apsauga;

13.2. tinkamas kultūros vertybių naudojimas ir pritaikymas;

13.3. tikslingas kultūros vertybių pažinimas, eksponavimas.

14. Kultūros vertybių vertingųjų savybių apsauga vykdoma vadovaujantis šiomis nuostatomis:

14.1. Prioritetas teikiamas nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių saugojimui vietoje. Jei objekto kitaip išsaugoti neįmanoma, jis gali būti perkeliamas į kitą suderintą vietą ar muziejų, o negrižtamai suiręs ar pažeistas prieš išardant išsamiai dokumentuojamas.

14.2. Visi nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktuose (toliau – vertinimo aktai). Remiantis tyrimų duomenimis, vertingųjų savybių sąrašas gali būti tikslinamas.

14.3. Žemaitijos saugomų teritorijų direkcija, susitarusi su Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos, gali nustatyta tvarka vykdyti parko teritorijoje esančio nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimą.

14.4. Atliekama periodiška vertybių stebėseną. Vertybių priežiūros darbai atliekami nuolat. Jiems atlikti nebūtina rengti projekto ir turėti atsakingos institucijos leidimo.

14.5. Tvarkant kultūros paveldo vertybių teritorijas, saugoma vertinga planinė, tūrinė-erdvinė struktūra, vizualinės ašys, želdinimo principai, esamas reljefo pobūdis. Objekto teritorijos negalima fiziškai ir (ar) vizualiai skaidyti istoriškai nepagrįstomis tvoromis, želdiniais ar kitais barjeriais.

14.6. Saugoma ir puoselejama vertybių aplinka (kultūrinis kraštovaizdis), gerinama jų apžvalga, tikslingai formuojamas kraštovaizdis, jei reikia tikslinamos ar nustatomos apsaugos zonos. Skatinamas nematerialaus kultūros paveldo integralumas.

14.7. Kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių apsauga užtikrinama atliekant išsamius taikomuosius tyrimus, juos apibendrinant. Vertinguose archeologiniuose kultūros paveldo objektuose prieš pradėdant statybos ar tvarkybos darbus, laidojimo vietose, neveikiančiose ar riboto laidojimo kapinėse – prieš pradėdant žemės judinimo darbus turi būti atlikti archeologiniai tyrimai.

14.8. Pagrindinės apsaugos priemonės – atliktų išsamių taikomųjų tyrimų išvadomis pagrįsti tvarkybos ir tvarkomosios statybos ir kraštotvarkos darbai.

14.9. Kultūros paveldo objektų paveldosaugos reikalavimai gali būti nustatomi ir tikslinami individualiuose apsaugos reglamentuose. Jei parengtas individualus kultūros paveldo objekto ir (ar) jo apsaugos zonos apsaugos reglamentas, objektas ir (ar) jo apsaugos zona tvarkomi ir veikia juose plėtojama pagal paveldosaugos reikalavimus, nustatytus individualiame apsaugos reglamente.

14.10. Valstybės ir savivaldybių saugomi objektai saugomi atsižvelgiant į jų saugojimo tikslus. Pirminę ir saugojimo tikslų apsaugą reglamentuoja konkrečios Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymų straipsnių nuostatos.

14.11. Regioniniame parke fiksuojami kultūros paveldo objektų formuojami išskirtinės estetinės ir pažintinės vertės kultūriniai kraštovaizdžiai. Tvarkymo plane pažymėti jų apžvalgos taškai-vietos turi būti nuolat prižiūrimi – šalinamos vizualinės apžvalgos kliūtys (krūmai, medžiai

ir pan.), patogūs lankytojams – tvarkomi pagal universalaus dizaino principus, prie šių taškų turi būti informacijos sklaidos priemonių (stendai, informaciniai portalai).

14.12. Regioninį parką kerta Ventos–Dubysos kanalas (vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksas (u. k. 30735)). Kanalo dalis patenkanti į regioninį parką, tvarkoma pagal tvarkybos priemonių vieningumo principą, paremtą atliktų tyrimų išvadomis, išryškinant jo techninę inžinerinę vertę, suformuoto kultūrinio kraštovaizdžio – kanalo vagos, profilio (terasų, pylimų), tvenkinių, jungiamųjų kanalų, Ventos ir Dubysos upių baseinų takoskyros ir kitų vertingųjų savybių – ypatybes ir išskirtinumą. Tvarkant būtina užtikrinti gamtinių vertybių apsaugą, nebloginti jų būklės. Regioniniame parke esančiame kanalų ruože eksponuojamos objekto vertingosios savybės.

14.13. Būtina vykdyti klimato kaitos padarinių kultūros paveldo objektams (ypač kraštovaizdžio vertingųjų savybių pobūdžio objektams) stebėseną ir vertinimą, diegti klimato kaitos pasekmių švelninimo priemones, atlikti poveikio prevencijos darbus.

15. Objektų apsauga vykdoma pagal dominuojantį skirtingų jų vertingųjų savybių pobūdį:

15.1. Kai objektuose dominuoja archeologinio pobūdžio vertingosios savybės (Gabriejолės piliakalnis, Galvydiškės piliakalnis, vad. Pilike, Vainagių piliakalnis, vad. Piliuku, Pašvinių akmuo su plokščiadugniu dubeniu, Kurtuvėnų piliakalnis su gyvenvieta, Pageluvio piliakalnis, Pageluvio piliakalnis II, Bubių piliakalnis su gyvenvieta ir kt.), išsaugomos neužstatytos erdvės komplekso teritorijoje ir užtikrinama jų apžvalga. Tokiuose objektuose prieš statybos ar tvarkybos darbus, o vietose, kur XIX–XX a. vyko pasipriešinimai, ginkluoti konfliktai, palaidoti žuvusieji, neveikiančiose ar ribotai naudojamose kapinėse – prieš atliekant žemės judinimo darbus reikia atlikti archeologinius tyrimus, nekeičiant susiformavusio reljefo, išskyrus atliekant tyrimais pagrįstus tvarkybos darbus.

15.2. Kai objektuose dominuoja architektūrinio pobūdžio vertingosios savybės (Šilo Pavėžupio dvaro sodybos fragmentai, Kurtuvėnų buv. klebonija ir Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčia, Kurtuvėnų dvaro sodyba, antra Bubių dvaro sodyba, Mirskiškių dvaro sodyba ir kt.), saugoma planinė, tūrinė-erdvinė struktūros, vizualinės ašys, želdinimo principai, spalvų ir apdailos medžiagų autentiškumas.

15.3. Kai objektuose dominuoja memorialinio pobūdžio vertingosios savybės (Šilkalnio kaimo antrosios senosios kapinės, Šaukėnų žydų žudynių vieta ir kapas, Valatkių kaimo senosios kapinės, Pašvinės kaimo pirmosios senosios kapinės, Pašvinės kaimo antrosios senosios kapinės, trejos Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos ir Rusijos imperijų karių kapinės, Pociškės, Girnikų kaimų senosios kapinės, Lietuvos šaulio Juozo Vitkausko kapas, Lietuvos partizanų kapai, Lietuvos kario Tado Povilaičio kapas, Kurtuvėnų, Gumbučių kaimų senosios kapinės, Kurtuvėnų kaimo senosios kapinės, vad. Švedkapiais, Kurtuvėnų, Sodeliukų kaimų senosios kapinės, Alksnyniškės kaimo senosios kapinės, Šiaulių žydų žudynių ir užkasimo vieta, Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta, Dzidų dvaro senosios kapinės, Juškaičių kaimo senosios kapinės, Beinoriškės stačiatikių senosios kapinės su Aleksandros ir Dmitrijaus Zubovų kapais ir kt.), vykdoma nuolatinė priežiūra, atliekami būtini nedideli remonto darbai, palaikoma gera nustatytų vertingųjų savybių būklė.

15.4. Kai objektuose dominuoja techninio inžinerinio pobūdžio vertingosios savybės (vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksas, vandens malūnas su technologine įranga ir kt.), vykdoma nuolatinė inžinerinių statinių, įrenginių ir suformuoto kultūrinio kraštovaizdžio (atvirų ir apželdintų erdvių santykio) profilio priežiūra, atliktų tyrimų išvadomis paremti tvarkybos darbai išsaugant vertingąsias savybes, techninio inžinerinio kultūrinio kraštovaizdžio tvarkymo darbai, želdinių, kenkiančių suformuoto kultūrinio kraštovaizdžio,

vertingųjų savybių ir statinių esamai būklei, sanavimo, vandens trasų gilinimo, dumblo išvežimo ir kiti darbai. Svarbu užtikrinti gamtinių vertybių apsaugą ir nebloginti jų būklės.

15.5. Kai objektuose dominuoja mitologinio pobūdžio vertingosios savybės (Girnikų kalnas, Jusaičių alkakalnis ir kt.), saugomas atvirų erdvių ir želdynų santykis, prižiūrima jų teritorija, vykdomi tyrimai, kuriamas ir plėtojamas mitologinės vietovės naratyvas, jo sklaida.

15.6. Kai objektuose dominuoja dailės pobūdžio vertingosios savybės (koplytėlė su Jono Nepomuko skulptūra, Spakauskų šeimos kapo antkapinis paminklas, Rimgailių šeimos mauzoliejus ir kt.), vykdoma nuolatinė priežiūra ir būtini nedideli neatidėliotini remonto darbai, palaikoma gera nustatytų vertingųjų savybių būklė.

15.7. Kurtuvėnų dvaro sodybos, antros Bubių dvaro sodybos, Mirskiškių dvaro sodybos, jų gretimųbių, registruotų Kultūros vertybių registre, ir jų apsaugos zonų vertingųjų savybių apsaugos ir veiklos plėtojimo paveldosaugos reikalavimai užtikrinami tiesiogiai taikant konkrečius reglamentus, kuriuose detalizuoti paveldosaugos reikalavimai, kultūros paveldo objektų, jų teritorijų ir apsaugos zonų valdymo, naudojimo ir disponavimo jais sąlygos, nustatytos Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme, jame nurodytuose dokumentuose ir kituose teisės aktuose kultūros paveldo objektų, jų teritorijų ir apsaugos zonų vertingosioms savybėms apsaugoti.

16. Tinkamas kultūros paveldo objektų aplinkos naudojimas ir pritaikymas:

16.1. Parengiama ir įgyvendinama išsamesnė teritorijos atgaivinimo strategija ir jos įgyvendinimo planai, kurie turi apimti informacines, planavimo, teisinės, finansinės, partnerysčių priemonės, įveiklinant partnerysčių modelius, skatinančius įsigyti, aktualizuoti, įveiklinti (ar pritaikyti naudojimui) ir sutvarkyti apleistus ir (ar) bešeimininkius pastatus.

16.2. Šalinami menkaverčiai statiniai ir želdiniai, kenkiantys nustatytų vertingųjų savybių būklei ar keliantys vizualinę taršą. Ypatingas dėmesys skiriamas Tvarkymo planuose nustatytų kultūros paveldo objektų apžvalgos taškų ir atkarpų priežiūrai bei lankymo infrastruktūrai.

16.3. Tvarkoma aplinka (takai, keliai, privažiavimai, vandens telkiniai, želdiniai, mažoji architektūra):

16.3.1. Takų, kelių, privažiavimų dangos, jei nėra tyrimų duomenų, parenkamos atsižvelgiant į kontekstą – objektuose, kuriuose dominuoja archeologinio pobūdžio vertingosios savybės, neurbanizuotoje teritorijoje prioritetas teikiamas grūntinėms dangoms, istorinėje miesto dalyje – grindiniams, natūralių spalvų trinkelėms. Stovėjimo aikštelės planuojamos už objekto, jos negali vizualiai dominuoti, būti įrengtos apžvalgos ašyje, turi būti ribojamas jų dydis arba teritorija skaidoma želdiniais. Svarbu išsaugoti artimą istoriniam žaliųjų ir kietųjų dangų teritorijoje santykį.

16.3.2. Formuojami želdynai. Sodinami nauji želdiniai parenkami pagal tyrimų duomenis arba regionui ir (ar) konkrečiam paveldo objektui ar vietai būdingą gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį. Neformuojamos istoriškai nepagrįstos aklinos gyvatvorės, aukštesnės negu 1 m.

16.3.3. Mažoji architektūra (apšvietimas, suoliukai, stulpeliai) parenkama pagal tyrimų duomenis arba turi būti nuosaikiai šiuolaikiška. Būtina užtikrinti vizualinį vientisumą.

16.3.4. Aplinkoje maksimaliai (kiek tai įmanoma nenaikinant vertingųjų savybių) užtikrinamas kultūros paveldo objektų prieinamumas visoms žmonių grupėms.

17. Kultūros paveldo objektai ir kiti istoriniai statiniai pritaikomi naudoti vadovaujantis šiomis nuostatomis:

17.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nustatyta tvarka gali būti keičiamos kultūros paveldo objektų vertingosios savybės, istorinių statinių išvaizda.

17.2. Atliekant statybos darbus, medžiagos turi būti derinamos su autentiškomis, turi būti išsaugomas vizualinis integralumas. Jei įvertinama, kad rekonstravimo darbai yra būtini ir tik

minimaliai pakeis objekto vertingąsias savybes pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatytą tvarką, prioritetas teikiamas naujo priestato statybai mažiausiai iš viešųjų erdvių matomoje pastato dalyje, kuo mažiau keičiant autentiškas struktūras.

17.3. Nauja statyba galima nepažeidžiant nustatytų kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių, laikantis (nepažeidžiant) nustatytų užstatymo tipų tūrinės-erdvinės kompozicijos principų ir aplinkos formavimo tradicijų, neviršijant jų ribinių parametrų ir užtikrinant architektūros kokybės kriterijus.

17.4. Nauji statiniai kultūros paveldo vizualinės apsaugos pozoniuose statomi laikantis nustatytų užstatymo tipų tūrinės-erdvinės kompozicijos principų ir aplinkos formavimo tradicijų, neviršijant jų ribinių parametrų, užtikrinant architektūros kokybės kriterijus ir taip, kad netrukdytų apžvelgti kultūros paveldo objekto. Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonyje draudžiami statybos darbai, galintys fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms. Naujas statinys turi būti reikalingas paveldo objekto naudojimui užtikrinti, atitikti nustatytą užstatymo tipą ir užstatymo bruožus, būti pastelinių, neryškių spalvų ir medžiagų, foninės architektūros, komponuojamas už paveldo objekto žiūrint nuo įėjimo ar privažiavimo kelio, pagrindinių apžvalgos taškų.

17.5. Objektai, kuriuose dominuoja archeologinio, memorialinio pobūdžio vertingosios savybės, gali būti pritaikomi tik moksliniams, pažintiniams, mokomiesiems tikslams ir lankyti. Nepažeidžiant vertingųjų savybių, gali būti įrengiami takai, laiptai, pandusai, informaciniai stendai, atokvėpio vietos ir pan. Sprendiniams taikomi universalūs dizaino principai, klimato kaitos padarinius švelninančios priemonės.

17.6. Objektai, kuriuose dominuoja architektūrinio pobūdžio vertingosios savybės, gali būti pritaikomi šiuolaikiniams poreikiams, naudojant objektą pagal autentišką paskirtį ir (ar) keičiant paskirtį. Prioritetas teikiamas paskirčiai, kuri yra autentiška arba artima autentiškai, nereikalauja ar reikalauja minimalių pastato planinės struktūros, išvaizdos, aplinkos pertvarkymo. Sprendiniams taikomi universalūs dizaino principai, klimato kaitos padarinius švelninančios priemonės.

17.7. Objektus, kuriuose dominuoja techninio inžinerinio pobūdžio vertingosios savybės, (vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksas (u. k. 30735), vandens malūnas su technologine įranga) galima pritaikyti rekreacijai ir pažintiniam turizmui. Geriausiai išlikusius ruožus galima pritaikyti vandens turizmo reikmėms. Žuvininkystės ūkiai ir tvenkiniai, susitarus su jų savininkais ir naudotojais, gali būti prieinami visuomenei lankyti, jų vertingųjų savybių tvarkymo darbai kompensuojami kultūros ministro nustatyta tvarka.

17.8. Kompleksiniuose kultūros paveldo objektuose nauja paskirtis ir jai keliami reikalavimai neturi suardyti komplekso vientisumo. Komplekso teritorijos fiziškai ir (ar) vizualiai atskirti istoriškai nepagrįstomis tvoromis, želdiniais ar kitais barjeriais.

17.9. Teritorijų planavimo dokumentuose, vertybių teritorijų ribų planuose ir inventoriuose fiksuoti vertingųjų savybių požymių turintys objektai gali būti registruojami Kultūros vertybių registre tik juos ištyrus ir nustatčius jų vertingąsias savybes.

17.10. Atsinaujinančios energijos šaltiniai ir kiti inžineriniai įrenginiai gali būti tik įmontuojami į kitus (kultūrinės vertės neturinčius) statinius ar mažosios architektūros elementus, kad nepažeistų objekto vizualinio integralumo, arba įrengiami taip, kad būtų neapžvelgiami nuo takų, kelių, viešųjų erdvių ar pro visuomenei prieinamų paveldo objektų patalpų langus.

17.11. Konkretūs pavienių ir kompleksinių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos ir pritaikymo reikalavimai nustatomi individualiuose apsaugos reglamentuose.

18. Nekilnojamojo kultūros paveldo pažinimo skatinimo priemonės:

18.1. Atliekami moksliniai ir taikomieji tyrimai, atskleidžiantys paveldo istoriją, vertes ir jį aktualizuojantys.

18.2. Tęsiamas kultūros paveldo objektų žymėjimas, įrengiami informaciniai stendai ir lauko ekspozicijos. Rekomenduojama pažintinę informaciją pateikti ir internete.

18.3. Vykdoma aktyvi ir kryptinga informacijos apie paveldą ir turizmą sklaida, pagrįsta tyrimų duomenimis ir turizmo infrastruktūros privalumais.

18.4. Projektuojamos ir įrengiamos pėsčiųjų dviračių ir automobilių trasos, prioritetą teikiant pėsčiųjų ir dviračių trasoms.

18.5. Įrengiama turizmo infrastruktūra (atokvėpio, poilsio vietos) ir skatinama turizmo paslaugų (apgyvendinimo, maitinimo) plėtra, kuri sudarytų sąlygas lankytojams pasilikti ilgiau.

18.6. Nekilnojamojo kultūros paveldo srityje prioritetas teikiamas Kurtuvėnų dvaro sodybai (u. k. 614), antrai Bubių dvaro sodybai (u. k. 31744), Mirskiškių dvaro sodybai (u. k. 617, 47453) ir vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksui (u. k. 30735) atgaivinti.

18.7. Saugant ir aktualizuojant nematerialųjį paveldą, prioritetas teikiamas Užgavėnių švenčių Kurtuvėnuose tęstinumui, žirgyno, amatų ir verslų, vietos tradicijoms išsaugoti ir atgaivinti.

18.8. Nematerialus kultūros paveldas populiarinamas Šv. Jokūbo atlaisiais ir Šv. Jokūbo keliais (maksimaliai diegiamas atvykstantiems maldininkams aptarnavimo objektuose).

19. Tikslingo nekilnojamojo kultūros paveldo objektų eksponavimo kultūriniame kraštovaizdyje nuostatos:

19.1. Pagal Tvarkymo plano sprendinius atrenkami ir fiksuojami išskirtinės estetinės ir pažintinės vertės kultūros paveldo objektų panoraminiai ir silueto apžvalgos taškai ir kelių ruožai. Būtina šių objektų priežiūra (saugoma nuo vizualinės taršos), informacijos sklaida.

19.2. Vykdoma kultūrinių kraštovaizdžių pokyčių stebėseną iš fiksuotų kultūros paveldo objektų panoraminų ir silueto apžvalgos taškų ir kelių ruožų, renkama informacija (įskaitant apie klimato kaitos poveikį) pokyčių padarinių prevencijos planavimo darbams parengti ir vykdyti.

19.3. Kultūrinio kraštovaizdžio eksponavimo vietos, taškai ir atkarpos susiejamos su nematerialaus paveldo – kultūros kelių – maršrutais.

ANTRASIS SKIRSNIS KOMPLEKSINIŲ KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ PAVELDOSAUGOS REIKALAVIMAI

20. Kurtuvėnų miestelio dalies paveldosaugos reikalavimai nustatomi Tvarkymo plano brėžinio 2 lape, (M 1:2500):

20.1. Tvarkymo plano brėžinio 2 lape nustatomos Kurtuvėnų miestelio dalies kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių apsaugos, jų teritorijų ir apsaugos zonų valdymo, naudojimo, disponavimo jais sąlygos, detalizuojami paveldosaugos reikalavimai Kurtuvėnų dvaro sodybai (u. k. 614) ir Kurtuvėnų istorinei miestelio daliai, patenkančiai į Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios (u. k. 1619) ir Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) apsaugos zonų teritorijas. KTZ išskiriamos atsižvelgiant į pagrindinę tikslią žemės naudojimo paskirtį ir teritorijos apsaugos ir naudojimo pobūdį. Pastatai ir teritorijos tvarkomi ir pritaikomi pagal universalios dizaino principus.

20.2. Konservacinės paskirties žemėje nustatomi reguliuojamos apsaugos KTZ pozoniai, jų paveldosaugos reikalavimai:

20.2.1. **Pozonis KOr-A1** – Kurtuvėnų piliakalnio su gyvenvietė (u. k. 23881) teritorija. Paskirtis – konservacinė (saugojimo). Vertybių saugojimo tikslai – saugoti moksliniam pažinimui bei saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Nustatomas autentiškos paskirties režimas. Saugomų

kultūros paveldo objektų teritorijose nustatoma konservacinės paskirties žemės reguliuojamos apsaugos KTZ. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.2.1.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, atliekami moksliniai tyrimai ir stebėjimai, įrengiamos ekspozicijos, leidžiama ir skatinama lankytis pažintiniais tikslais. Saugomi reljefas ir kultūrinis sluoksnis.

20.2.1.2. Išlaikomos atviros erdvės.

20.2.1.3. Galimi piliakalnio ir koplyčios tvarkybos darbai, kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant reljefo ir kultūrinio sluoksnio.

20.2.1.4. Galimi tyrimai ir kiti tvarkybos darbai, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų piliakalnio, antkapinių paminklų ir koplyčios vertingųjų savybių.

20.2.1.5. Architektūriniai apribojimai nustatomi individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, juos galima pritaikyti įrengiant ekspozicinę infrastuktūrą.

20.2.2. **Pozonio KOr-A2 dalis** – Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios (u. k. 1619) teritorija. Paskirtis – konservacinė. Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui bei viešajai pagarbai. Nustatomas autentiškos paskirties režimas. Saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose nustatoma konservacinės paskirties žemės reguliuojamos apsaugos KTZ. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.2.2.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, leidžiama vykdyti būtinus konservavimo, restauravimo ir remonto darbus, atliekami moksliniai tyrimai ir stebėjimai, galimi atkūrimo ir pritaikymo darbai.

20.2.2.2. Atskirai stovintys statiniai.

20.2.2.3. Atskirai nuo kitų statinių bendro naudojimo erdvėje stovintys išskirtinės paskirties statiniai (rotušės, bažnyčios, malūnai ir panašiai), kai kurie – su nedideliais priklausiniais, kiti dominuojantiems urbanistinės kultūros paveldo vietovės užstatymo tipams nepriskirtini statiniai (aukštybiniai pastatai). Aukštis – iki 60,0 m. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – 20–100 %.

20.2.2.4. Galimi pokyčiai morfologinio tipo ribose, tvarkyba, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

20.2.2.5. Architektūriniai apribojimai nustatomi individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis.

20.2.3. **Pozonio KOr-A2 dalis** – P. Višinskio g. ruožas priešais Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčią (u. k. 1619) ir buvusi turgaus aikštė, patenkantys į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios vizualinės apsaugos pozonį, tvarkomą pagal nekilnojamųjų kultūros vertybių pradinės apsaugos nuostatas. Tai – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti kultūros paveldo objekto – Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios – apžvalgai. Pozonio KOr-A2 daliai vertybių saugojimo režimai ir tikslai nenustatomi. Priskiriamas išsaugančiojo tvarkymo zoni, kuri išskiriama istorinę vertę turinčiuose miesteliuose ar jų dalyse, vykdomi konservavimo, restauravimo, remonto ir kiti tvarkybos darbai. Galimi atkūrimo ir pritaikymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.2.3.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo vertingųjų savybių autentiškumą, leidžiama vykdyti konservavimo, restauravimo, remonto ir kitus tvarkybos darbus, galimi tyrimais

pagrįsti pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbai, užtikrinantys nustatytų vertingųjų savybių išsaugojimą.

20.2.3.2. Išlaikomos atviros erdvės.

20.2.3.3. Galimi istorinės aikštės tvarkymo, želdinimo darbai, naujos infrastruktūros įrengimo darbai nepažeidžiant nustatytų apsaugos zonų reikalavimų.

20.2.3.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų apsaugos zonų reikalavimų.

20.2.3.5. Architektūriniai apribojimai nustatomi individualiame apsaugos reglamente. Galimi pritaikymo ir atkūrimo darbai, paremti tyrimų išvadomis.

20.3. Kitos paskirties žemėje nustatomi reguliuojamos apsaugos KTZ pozoniai, jų paveldosaugos reikalavimai:

20.3.1. Kurtuvėnų dvaro sodybą (u. k. 614) sudaro pozoniai GEk-A3, GEk-A4, GEk-A5 ir pozonio GUi-T5 dalis. Kompleksinės kultūros paveldo vertybės užstatymo tipas – komponentinis (suformuotas iš statinių ir (ar) toje erdvėje dominuojančių visuomeninių (reprezentacinių) pastatų), užstatymas sudarytas tik iš atskirai stovinčių pastatų, formuojančių ansamblį ar kompleksą. Užstatymo potipis – komponentinis išsklaidytas. Saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Priemonės pastatų ir teritorijų tvarkybai ir pritaikymui – universalus dizaino. Pastatai ir teritorijos tvarkomi ir pritaikomi pagal universalus dizaino principus.

20.3.1.1. **Pozonis GEk-A3** – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) teritorija. Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) kompleksą sudaro objektai, kurių unikalūs kodai: (23386), (1620), (23387), (23388), (23389), (23390), (23391), (23392), (23393), (23394), (23395), (41513). Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Nustatomi objekto paveldosaugos reikalavimai, kai naudojimo tikslas yra išsaugoti tokio sklypo ar daikto vertingąsias savybes, naudojant arba pritaikant naudoti juos pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu, jam artimu ar tikslingai parinktu būdu (paskirtimi), kuris užtikrintų tinkamą priežiūrą ir atskleistų vertingąsias savybes, sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis. Pozoniui GEk-A3 nustatytas autentiškos paskirties vertybių saugojimo režimas. Kitos (gyvenamosios ir visuomeninės) paskirties žemės kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ir jų dalių kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo KTZ – tai miestų, miestelių ir kaimų užstatytos teritorijos dalis. Joje siekiama išsaugoti istoriškai susiformavusio kultūrinio kraštovaizdžio, urbanistinių ir architektūrinių jo elementų vertes bei požymius, tradicines architektūros formas ir mastelį. Kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zona, išskiriama istorinę vertę turinčiuose miesteliuose ar jų dalyse, tvarkomuose konservavimo, restauravimo, remonto ir kitais tvarkybos darbais. Galimi atkūrimo ir pritaikymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.1.1.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, leidžiama vykdyti konservavimo, restauravimo, remonto ir kitus tvarkybos darbus, galimi tyrimais pagrįsti pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbai, užtikrinantys nustatytų vertingųjų savybių išsaugojimą; draudžiama statyba, pažeidžianti miestą, miestelį ar kaimą kaip vientisą architektūrinį kompleksą ir jo tradicinius ryšius su gamtine aplinka; galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių, išsaugant reljefą ir kultūrinį sluoksnį.

20.3.1.1.2. Komponentinis išsklaidytas užstatymas.

20.3.1.1.3. Užstatymas sudarytas iš atskirai stovinčių, istorinėje valdoje įvairiai išdėstytų statinių, formuojančių ansamblį ar kompleksą. Pagal planinę-erdvinę struktūrą supančios aplinkos atžvilgiu dažniausiai atvira užstatymo struktūra. Aukštingumas – iki 2 aukštų su pastoge. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis –10–40 %.

20.3.1.1.4. Galimi pokyčiai morfologinio tipo ribose, tvarkyba, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

20.3.1.1.5. Architektūriniai apribojimai nustatomi individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis.

20.3.1.2. **Pozonis GEk-A4** – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) teritorija. Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) komplekso dalis – parkas (u. k. 23395). Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Nustatomi objekto paveldosaugos reikalavimai, kai paskirtis yra išsaugoti tokio sklypo ar daikto vertingąsias savybes, naudojant arba pritaikant naudoti juos pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu, jam artimu ar tikslingai parinktu būdu (paskirtimi), kuris užtikrintų tinkamą priežiūrą ir atskleistų vertingąsias savybes, sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis.

Pozonio GEk-A4 paveldosaugos reikalavimuose nustatytas autentiškos paskirties vertybių saugojimo režimas. Kitos (gyvenamosios ir visuomeninės) paskirties žemės kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ir jų dalių kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo KTZ – tai miestų, miestelių ir kaimų užstatytos teritorijos dalis. Joje siekiama išsaugoti istoriškai susiformavusio kultūrinio kraštovaizdžio, urbanistinių ir architektūrinių jo elementų vertes bei požymius, tradicines architektūros formas ir mastelį. Kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zona, išskiriama istorinę vertę turinčiuose miesteliuose ar jų dalyse, tvarkomuose konservavimo, restauravimo, remonto ir kitais tvarkybos darbais. Galimi atkūrimo ir pritaikymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.1.2.1. Parko vertingųjų savybių išlaikymas – priežiūra, apsauga, naudojimas autentiškai rekreacinei paskirčiai. Saugomi reljefas ir kultūrinis sluoksnis.

20.3.1.2.2. Komponentinis išsklaidytas užstatymas.

20.3.1.2.3. Komponentinio užstatymo dalis tvarkoma kaip vidaus želdynas išlaikant pirminę parko formavimo erdvinę-tūrinę struktūrą, kompoziciją, želdynų tipus, takų struktūrą, reljefą, vandens telkinius. Galima atkurti vandens sistemą, įrengti parko mažąją rekreacinę įrangą nepažeidžiant pirminės, autentiškos kompozicijos principų.

20.3.1.2.4. Galimi pokyčiai morfologinio tipo ribose, tvarkyba, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

20.3.1.2.5. Architektūriniai apribojimai nustatomi individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis.

20.3.1.3. **Pozonis GEk-A5. Pozonio GEk-A5 dalis** – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) teritorija ir į kompleksą įeinantys objektai, kurių unikalūs kodai: (u. k. 23393), (u. k. 23394). Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Nustatomi objekto paveldosaugos reikalavimai, kai naudojimo tikslas yra išsaugoti tokio sklypo ar daikto vertingąsias savybes, naudojant arba pritaikant naudoti juos pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu, jam artimu ar tikslingai parinktu būdu (paskirtimi), kuris užtikrintų tinkamą priežiūrą ir atskleistų vertingąsias savybes, sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis.

Pozonio GEk-A5 dalies vertybių saugojimo režimas – autentiškos paskirties išsaugojimas. Kitos (gyvenamosios ir visuomeninės) paskirties žemės kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ir jų dalių kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo KTZ – tai miestų, miestelių ir kaimų užstatytos teritorijos dalis. Joje siekiama išsaugoti istoriškai susiformavusio kultūrinio

kraštovaizdžio, urbanistinių ir architektūrinių jo elementų vertes bei požymius, tradicines architektūros formas ir mastelį. Kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zona, išskiriama istorinę vertę turinčiuose miesteliuose ar jų dalyse, tvarkomuose konservavimo, restauravimo, remonto ir kitais tvarkybos darbais. Galimi atkūrimo ir pritaikymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.1.3.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, leidžiama vykdyti konservavimo, restauravimo, remonto ir kitus tvarkybos darbus, galimi tyrimais pagrįsti pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbai, užtikrinantys nustatytų vertingųjų savybių išsaugojimą; draudžiama statyba, pažeidžianti miestelį kaip vientisą architektūrinį kompleksą ir jo tradicinius ryšius su gamtine aplinka; galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių, išsaugant reljefą ir kultūrinį sluoksnį.

20.3.1.3.2. Komponentinis išsklaidytas užstatymas.

20.3.1.3.3. Komponentinio užstatymo dalis – užstatymas sudarytas iš atskirai stovinčių, istorinėje valdoje įvairiai išdėstytų statinių, formuojančių ansamblį ar kompleksą. Pagal planinę-erdvinę struktūrą supančios aplinkos atžvilgiu dažniausiai atvira užstatymo struktūra. Aukštingumas – iki 2 aukštų su pastoge. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – 80 %.

20.3.1.3.4. Galimi pokyčiai morfologinio tipo ribose, tvarkyba, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

20.3.1.3.5. Architektūriniai apribojimai nustatomi individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis.

20.3.1.4. **Pozonis GEK-A5. Pozonio GEK-A5 dalis** – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) teritorijoje esančios vertingosios savybės – rūmų pamatai ir rūsiai centrinėje teritorijos dalyje, ledainės fragmentai centrinėje teritorijos dalyje, ūkinio pastato fragmentai Pietinėje teritorijos dalyje, akmenų mūro sienos fragmentai Šiaurinėje teritorijos dalyje, senosios oficinios (ekonomo namo) vieta centrinėje teritorijos dalyje (plano archeologinių tyrimų metu atkasti U formos pamatai), daržinės vieta (I) Pietvakarinėje teritorijos dalyje (stačiakampio plano išlikę pamatų fragmentai), daržinės vieta (II) Pietrytinėje teritorijos dalyje (stačiakampio plano, išlikę pamatų fragmentai), senosios kalvės žaizdro fragmentai (išlikę atstatytame senosios kalvės pastate), lietaus drenažo duobė, šulinio latakas, šulinys centrinėje teritorijos dalyje (antžeminė dalis neišlikusi). Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Nustatomi objekto paveldosaugos reikalavimai, kai naudojimo tikslas yra išsaugoti tokio sklypo ar daikto vertingąsias savybes, naudojant arba pritaikant naudoti juos pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu, jam artimu ar tikslingai parinktu būdu (paskirtimi), kuris užtikrintų tinkamą priežiūrą ir atskleistų vertingąsias savybes, sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis.

Pozonio GEK-A5 dalyje taikomas autentiškos paskirties vertybių saugojimo režimas. Vertybių saugojimo režimas – autentiškos paskirties. Kitos (gyvenamosios ir visuomeninės) paskirties žemės kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ir jų dalių kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo KTZ – tai miestų, miestelių ir kaimų užstatytos teritorijos dalis. Joje siekiama išsaugoti istoriškai susiformavusio kultūrinio kraštovaizdžio, urbanistinių ir architektūrinių jo elementų vertes bei požymius, tradicines architektūros formas ir mastelį. Kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zona, išskiriama istorinę vertę turinčiuose miesteliuose ar jų dalyse, tvarkomuose konservavimo, restauravimo, remonto ir kitais tvarkybos darbais. Galimi atkūrimo ir pritaikymo

darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.1.4.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo vertingųjų savybių autentiškumą, leidžiama vykdyti konservavimo, restauravimo, remonto ir kitus tvarkybos darbus, galimi tyrimais pagrįsti pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbai, užtikrinantys nustatytų vertingųjų savybių išsaugojimą.

20.3.1.4.2. Galima tvarkyba, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

20.3.1.4.3. Architektūriniai apribojimai nustatyti individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis.

20.3.1.5. **Pozonis GUi-T5. Pozonio GUi-T5 dalis** – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) teritorija. Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) teritorijoje esantys kiti objektai. Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Naudojimo paskirtis – sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis.

Pozonio GUi-T5 vertybių saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Kitos (gyvenamosios ir visuomeninės) paskirties bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ir jų dalių intensyvaus tvarkymo KTZ, nustatyta didesnę plėtros potencialą turinčioje ūkinėje gyvenvietės dalyje, kurioje leidžiama iš esmės keisti užstatymo pobūdį, vykdant statybas, gali būti keičiama urbanistinė aplinka. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos zona:

20.3.1.5.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių.

20.3.1.5.2. Sodybinis kaimo padrikas užstatymas.

20.3.1.5.3. Miestelių ir bažnytkaimių sodyboms būdinga užstatymo struktūra, kai pastatai sodyboje stovi laisvai, švarusis ir ūkinis kiemai netaisyklingi, namas paprastai stovi sodybos centre. Istorinėje valdoje, kurios dalis paprastai yra dirbama žemė, sodas, namo šlaitiniu stogu (su pastoge, mansarda) aukštingumas – iki 2 aukštų, ūkinio (ūkinių) pastato (pastatų) šlaitiniu stogu (su pastoge) aukštingumas – 1 aukštas. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – 10–30 %.

20.3.1.5.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų užstatymo tipų parametrų.

20.3.1.5.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami individualiame apsaugos reglamente arba teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.3.2. Kurtuvėnų istorinei miestelio daliai, turinčiai registruotų kultūros paveldo vertybių arba urbanistinės struktūros statinių, turinčių vertingųjų savybių požymių, arba patenkančiai į kultūros paveldo objektų vizualinius apsaugos pozonius, nustatomi įvairūs sodybinio užstatymo tipai: istoriniams priemiesčiams, miesteliams, bažnytkaimiams, kaimams būdingas mažaaukštis ekstensyvus užstatymas, kai gyvenamosios paskirties pastatai su ūkiniais statiniais pastatyti atskiroje istorinėje valdoje. Taikomas tausojamojo naudojimo režimas. Reglamentuojama Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai. Kurtuvėnų istorinės miestelio dalies pozoniai:

20.3.2.1. **Pozonis GEK-A6** – Kurtuvėnų istorinės miestelio dalies teritorija. Į pozonį GEK-A6 patenka buvusi klebonija (u. k. 2330). Registrinis kultūros paveldo objektas išsaugojęs daug autentiškumo, medinės architektūros objektas, priskiriamas miesto vilų užstatymo tipui: ekstensyvus užstatymas, jį sudarantys statiniai paprastai yra artimo kvadratui plano, didesnio nei

sodybinio užstatymo gyvenamojo pastato tūrio, prabangesnės architektūros, stovi atitraukti bent nuo trijų istorinės valdos ribų, be didesnių ūkinių statinių istorinėje valdoje, paprastai gausiai apželdintas, yra raiškioje gamtos aplinkoje. Užstatymo potipis – miesto vilos – laisvas. Tvarkomas pagal nekilnojamųjų kultūros vertybių pradinės apsaugos nuostatas. Į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios (u. k. 1619) vizualinės apsaugos pozonį – patenka už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčią (u. k. 1619). Pozoniui GEK-A6 taikytina kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zona, kuri išskiriama istorinę vertę turinčiuose miesteliuose ar jų dalyse, tvarkomuose konservavimo, restauravimo, remonto ir kitais tvarkybos darbais. Galimi atkūrimo ir pritaikymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.1.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo vertingųjų savybių autentiškumą, leidžiama vykdyti konservavimo, restauravimo, remonto ir kitus tvarkybos darbus, pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbus, paremtus tyrimais, užtikrinančius nustatytų vertingųjų savybių išsaugojimą.

20.3.2.1.2. Miesto vilos – laisvas užstatymas.

20.3.2.1.3. Ekstensyvus užstatymas, kurio paprastai išraiškingesne architektūra išsiskiriantys statiniai stovi atitraukti bent nuo trijų istorinės valdos ribų, atokiau nuo gatvės, paprastai be didesnių ūkinių statinių istorinėje valdoje, dažnai būna apželdintas, yra raiškioje gamtos aplinkoje. Aukštingumas – iki 1 aukšto su pastoge ir cokoliu. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – 10–50 %.

20.3.2.1.4. Galima tvarkyba, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

20.3.2.1.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis.

20.3.2.2. **Pozonis GER-T1** – Kurtuvėnų istorinio miestelio dalys. **Pozonio GER-T1 dalis** – Kurtuvėnų miestelio istorinio užstatymo dalis. Į pozonį GER-T1 patenka P. Višinskio, Žvejų, Pavasario gatvių sklypai – istorinio užstatymo dalis, vertingųjų savybių požymių turintys pastatai. Į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios (u. k. 1619) vizualinės apsaugos pozonį – patenka už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčią (u. k. 1619).

Pozonio GER-T1 dalyje nustatoma kitos (gyvenamosios ir visuomeninės) paskirties kultūros paveldo požūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ir jų dalių kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo zona, kurioje svarbūs kultūrinio ir etnokultūrinio kraštovaizdžio elementai tvarkomi naudojant restauravimo ir pritaikymo priemones. Tokių miestelių apsaugos ir tvarkymo reglamento pagrindinis tikslas yra išsaugoti bendro vaizdo ir vizualinių ryšių su aplinka tradicinį pobūdį. Joje vykdomi renovavimo, pritaikymo, taip pat dalinio regeneravimo, restauravimo ir rekonstrukcijos darbai, kuriais užtikrinamas urbanistinis integralumas ir kiti architektūros kokybės kriterijai (taikyti

Architektūros įstatymo nuostatas). Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.2.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose. Galima tyrimais pagrįsta vertingųjų savybių požymių turinčių objektų registracija Kultūros vertybių registre (toliau – KVR).

20.3.2.2.2. Sodybinis miestelių perimetrinis užstatymas.

20.3.2.2.3. Istoriniams miesteliams, bažnytkaimiams būdingas užstatymas, kai statiniai (namai) stovi: ant istorinės valdos ribos palei gatvę, aikštę; kiek atitraukti nuo istorinės valdos ribos, bet kartu su greta esančiu užstatymu formuoja gatvės perimetrą; ant istorinės valdos ribos palei gatvę, aikštę, bet pritraukti ir prie šoninės istorinės valdos ribos (būdingas gatvių sankirtose). Aukštingumas – iki 2 aukštų su pastoge. Istorinėje valdoje paprastai statomo ūkinio (ūkinių) pastato (pastatų) aukštingumas – 1 aukšto su pastoge. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – 20–35 %, jeigu istorinės valdos plotas yra iki 6 arų, istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – iki 60 %. Bendras užstatymo tankis – iki 80 %.

20.3.2.2.4. Galima tvarkyba, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų užstatymo tipų parametrų. Teritorijoje yra urbanistinės struktūros statinių, turinčių vertingųjų savybių požymių, galinčių būti regioninio parko inventoriaus dalimi, jų tvarkybai taikomas Nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimo tvarkos aprašas patvirtintas 2005 m. birželio 29 d. kultūros ministro įsakymu Nr. IV-310 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo inventorizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Jas įregistravus KVR, gali būti taikomos nekilnojamojo kultūros vertybių pradinės apsaugos nuostatos.

20.3.2.2.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai ir universalus dizaino principai.

20.3.2.3. **Pozonio GER-T1 dalis** – Kurtuvėnų istorinio gatvių tinklo dalis. Į pozonį GER-T1 patenka P. Višinskio, Žvejų, Pavasario gatvių sankirta ir ruožai.

Pozonio GEK-A6 dalyje nustatoma kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo zona, kurioje svarbūs kultūrinio ir etnokultūrinio kraštovaizdžio elementai tvarkomi naudojant restauravimo ir pritaikymo priemones. Tokių miestelių apsaugos ir tvarkymo reglamento pagrindinis tikslas yra išsaugoti tradicinį bendro vaizdo ir vizualinių ryšių su aplinka pobūdį. Šioje dalyje vykdomi renovavimo, pritaikymo, taip pat restauravimo ir rekonstrukcijos darbai, kuriais užtikrinamas urbanistinis integralumas ir kiti architektūros kokybės kriterijai (taikyti Architektūros įstatymo nuostatas). Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.3.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys istorinio gatvių trasų tinklo.

20.3.2.3.2. Paliekamos atviros erdvės.

20.3.2.3.3. Saugomas istorinių gatvių tinklas, galimi statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, iš esmės nekeičiantys gatvių parametrų.

20.3.2.3.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, galima įrengti gatvių inžinerinę infrastruktūrą.

20.3.2.3.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.3.2.4. **Pozonis GEp-T2** – pakitusi Kurtuvėnų istorinio miestelio dalis. **Pozonio GEp-T2 dalis** – pakitusi Kurtuvėnų miestelio istorinio užstatymo dalis. Į pozonio GEp-T2 dalį patenka Kurtuvėnų miestelio sklypai – istorinio užstatymo dalis. Į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną –

Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) vizualinės apsaugos pozonį – patenka už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Kurtuvėnų dvaro sodybą (u. k. 614).

Pozonio GEp-T2 dalyje nustatoma kitos (gyvenamosios ir visuomeninės) paskirties kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ir jų dalių kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo zona, kurioje miestelių dalys, išsaugojusios urbanistiniu požiūriu vertingus planinės struktūros elementus, tačiau jau praradusios architektūrinę užstatymo vertę, tvarkomos rekonstravimo ir renovavimo priemonėmis pagrįstu būdu. Joje išlaikomas esamas užstatymo pobūdis, tradicinė miestelio aplinka, tęsiamos kultūrinio kraštovaizdžio tvarkymo tradicijos, vykdomi statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, plėtojama rekreacinė infrastruktūra. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.4.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose, kad greta esantys kultūros paveldo objektai būtų apžvelgiami.

20.3.2.4.2. Sodybinis miestelių netaisyklingas užstatymas.

20.3.2.4.3. Istoriniams priemiesčiams, miesteliams, bažnytkaimiams būdingas užstatymas, kai netaisyklingai (laisvai) išdėstytos sodybos neformuoja gatvių ir (ar) aikščių erdvių. Namai stovi atitraukti nuo visų istorinės valdos ribų arba atitraukti bent nuo trijų istorinės valdos ribų, bet pritraukti prie šoninės ar galinės istorinės valdos ribos. Aukštingumas – iki 2 aukštų su pastoge. Istorinėje valdoje paprastai statomo ūkinio (ūkinių) pastato (pastatų) aukštingumas – 1 aukšto su pastoge. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – 10–30 %. Bendras užstatymo tankis – iki 60 %.

20.3.2.4.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų užstatymo tipų parametrų.

20.3.2.4.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai ir universalus dizaino principai.

20.3.2.5. **Pozonio GEp-T2 dalis** – Kurtuvėnų istorinio gatvių tinklo dalis. Į pozonio GEp-T2 dalį patenka Pavasario, Purienų, Ramybės, Užtvankos gatvių ruožai. Į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) vizualinės apsaugos pozonį – patenka už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Kurtuvėnų dvaro sodybą (u. k. 614). Pozonio GEp-T2 dalyje nustatoma kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo zona, kurioje miestelių dalys, išsaugojusios urbanistiniu požiūriu vertingus planinės struktūros elementus, tačiau jau praradusios architektūrinę užstatymo vertę, tvarkomos rekonstravimo ir renovavimo priemonėmis pagrįstu būdu. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.5.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys istorinio gatvių trasų tinklo.

20.3.2.5.2. Paliekamos atviros erdvės.

20.3.2.5.3. Saugomas istorinių gatvių tinklas, galimi statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, iš esmės nekeičiantys gatvių parametrų.

20.3.2.5.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, gatvių inžinerinės infrastruktūros įrengimas.

20.3.2.5.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.3.2.6. **Pozonis GRe-T3** – Kurtuvėnų miestelio dalis. Į pozonį GRe-T3 patenka Kurtuvėnų miestelio sklypai – užstatymo dalis. Į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios (u. k. 1619) vizualinės apsaugos pozonį – patenka už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčią (u. k. 1619).

Pozonio GRe-T3 dalyje nustatoma kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo zona, kurioje miestelių dalys, išsaugojusios urbanistiniu požiūriu vertingus planinės struktūros elementus, tačiau jau praradusios architektūrinę užstatymo vertę, tvarkomos rekonstravimo ir renovavimo priemonėmis pagrįstu būdu. Rekreaciniai miestai, miesteliai, kaimai ar jų dalys, kuriose išskiriama ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo KTZ. Joje išlaikomas esamas užstatymo pobūdis, tradicinė miestelio aplinka, tęsiamos kultūrinio kraštovaizdžio tvarkymo tradicijos, vykdomi statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, plėtojama rekreacinė infrastruktūra. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.6.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

20.3.2.6.2. Gamtinių elementų teritorija.

20.3.2.6.3. Galima įrengti ekstensyvos rekreacijos infrastruktūrą – takus, suoliukus, pavėsines ir kt.

20.3.2.6.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

20.3.2.6.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.3.2.7. **Pozonis GRi-T4** – Kurtuvėnų istorinio miestelio gatvių ir pakrančių tinklo dalis. Į pozonį GRi-T4 patenka Dambos g tvenkinio pakrantės ruožas ir skersgatviai link P. Višinskio gatvės. Dalis gatvių patenka į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną. Į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) vizualinės apsaugos pozonį – patenka už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Kurtuvėnų dvaro sodybą (u. k. 614).

Pozonis GRi-T4 – kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo zona, kurioje miestelių dalys, išsaugojusios urbanistiniu požiūriu vertingus planinės struktūros elementus, tačiau jau praradusios architektūrinę užstatymo vertę, tvarkomos rekonstravimo ir renovavimo priemonėmis pagrįstu būdu. Rekreacinių miestų, miestelių, kaimų ar jų dalų intensyvaus intensyvaus (formuojančiojo) tvarkymo KTZ galima tikslingai keisti esamo užstatymo pobūdį, tvarkyti želdinius taip, kad nebūtų pažeidžiamos estetiškos kraštovaizdžio vertybės ir nebūtų daroma vizualinė įtaka artimoje aplinkoje esančioms vertybėms, naujos statybos ir tvarkymo priemonės turi iš esmės gerinti poilsio sąlygas ir aplinkos kokybę. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.7.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

20.3.2.7.2. Paliekamos atviros erdvės.

20.3.2.7.3. Galima įrengti intensyvios trumpalaikės rekreacijos infrastruktūrą.

20.3.2.7.4. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

20.3.2.7.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.3.2.8. **Pozonis GUI-T5** – Kurtuvėnų miestelio užstatymo dalis. **Pozonio GUI-T5 dalis** – Kurtuvėnų miestelio užstatymo dalis – sklypai. Į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) vizualinės apsaugos pozonį – patenka už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Kurtuvėnų dvaro sodybą (u. k. 614).

Pozonio GUI-T5 dalyje nustatoma bendrojo tvarkymo miestuose, miesteliuose, kaimuose ar jų dalyse išskiriama intensyvaus tvarkymo KTZ, nustatoma didesnę plėtros potencialą turinčiose ūkinėse gyvenvietėse. Šioje zonoje leidžiama iš esmės keisti užstatymo pobūdį, vykdant statybas, gali būti keičiama urbanistinė aplinka. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.8.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

20.3.2.8.2. Sodybinis kaimo padrikas užstatymas.

20.3.2.8.3. Miestelių ir bažnytkaimių sodyboms būdinga užstatymo struktūra, kai pastatai sodyboje stovi laisvai, švarusis ir ūkinis kiemai netaisyklingi, o namas paprastai stovi sodybos centre. Istorinėje valdoje, kurios dalis paprastai yra dirbama žemė, sodas, namo šlaitiniu stogu (su pastoge, mansarda) aukštingumas – iki 2 aukštų, ūkinio (ūkinių) pastato (pastatų) šlaitiniu stogu (su pastoge) aukštingumas – 1 aukšto. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – 10–30 %.

20.3.2.8.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų užstatymo tipų parametrų.

20.3.2.8.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.3.2.9. **Pozonio GUI-T5 dalis** – Kurtuvėnų istorinio miestelio gatvių tinklo dalis. Į pozonio GUI-T5 dalį patenka Žvejų ir P. Višinskio gatvių ruožai. Į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) vizualinės apsaugos pozonį – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Kurtuvėnų dvaro sodybą (u. k. 614).

Pozonio GUI-T5 dalyje nustatoma bendrojo tvarkymo miestuose, miesteliuose, kaimuose ar jų dalyse išskiriama intensyvaus tvarkymo KTZ, nustatoma didesnę plėtros potencialą turinčiose ūkinėse gyvenvietėse. Šioje zonoje leidžiama iš esmės keisti užstatymo pobūdį, vykdant statybas, gali būti keičiama urbanistinė aplinka. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.9.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

20.3.2.9.2. Paliekamos atviros erdvės.

20.3.2.9.3. Galima įrengti gatvių inžinerinę infrastruktūrą ir rekreacijos infrastruktūrą.

20.3.2.9.4. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

20.3.2.9.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.3.2.10. **Pozonis NTn-T6** – Kurtuvėnų miestelio istorinio gatvių tinklo dalis. Į pozonį NTn-T6 patenka Dambos tvenkinio pakrantės ruožas. Pakrantė – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Kurtuvėnų dvaro sodybą (u. k. 614) – patenka į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) vizualinės apsaugos pozonį.

Pozonis NTn-T6 – komunikacinės–inžinerinės paskirties žemės KTZ – tai saugomose teritorijose esantys transporto ir inžinerinės infrastruktūros objektų sklypai. Išskiriama ekstensyviai technogenizuotos aplinkos komunikacinių–inžinerinių sklypų KTZ. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.10.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

20.3.2.10.2. Paliekamos atviros erdvės.

20.3.2.10.3. Galima įrengti gatvių inžinerinę infrastruktūrą ir rekreacijos infrastruktūrą.

20.3.2.10.4. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

20.3.2.10.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.3.2.11. **Pozonis NFn-T7** – Kurtuvėnų kapinių teritorija – veikiančių kapinių teritorija, kurioje yra pavienių valstybės saugomų ir registrinių objektų: Lietuvos partizanų kapai (u. k. 11197), Rimgailų šeimos mauzoliejus (u. k. 13787), Lietuvos šaulio Juozo Vitkausko kapas (u. k. 37274). Nuostatos dėl saugojimo: sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis bei apsaugoti memorialinius ir sakralinius objektus, mirusiųjų ar žuvusiųjų palaidojimo ir atminimo vietas (karių, sukilėlių, pasipriešinimo okupantams dalyvių ir kitas neveikiančias kapines ar pavienius kapus). Kai kurių pavienių objektų saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui bei saugoti viešajai pagarbai, likusiems objektams taikomos pradinės apsaugos priemonės.

Pozonio NFn-T7 dalyje nustatomas pavienių objektų saugojimo režimas – tausojamojo naudojimo. Pramoninės-komunalinės paskirties žemės KTZ, išskiriama ekstensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų KTZ su pavieniais kultūros paveldo objektais. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.3.2.11.1. Pavieniai kultūros paveldo objektai tvarkomi atliekant tvarkybos darbus, nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Galimi teritorijos tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

20.3.2.11.2. Paliekamos atviros erdvės.

20.3.2.11.3. Galima įrengti kapinių infrastruktūrą.

20.3.2.11.4. Atliekami kultūros paveldo objektų tvarkybos darbai. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

20.3.2.11.5. Kultūros paveldo objektai reglamentuojami individualiame apsaugos reglamente. Reglamentuojama Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.4. Žemės ūkio paskirties žemėje nustatomi reguliuojamos apsaugos KTZ pozonai, jų paveldosaugos reikalavimai:

20.4.1. **Pozonis ŽAb-T8** – Kurtuvėnų miestelio dalis – Kurtuvėnų miestelio sklypai, patenkantys į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Šv. apašt. Jokūbo bažnyčios (u. k. 1619) vizualinės apsaugos pozonį. Tai – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčią (u. k. 1619).

Pozoniui ŽAb-T8 nustatoma apsauginių agrarinių teritorijų bendrojo apsauginio ūkininkavimo KTZ. Pagrindinė tvarkymo kryptis – sukurti ir išlaikyti produktyvias agroekosistemas, užtikrinant gamtinio kraštovaizdžio stabilumą ir ekologinės kompensacijos galimybes. Teritorijoje draudžiama naikinti medžių grupes, keisti į žemės ūkio naudmenas kaip miško žemę inventorizuotus plotus ir krūmynus buvusiose žemės ūkio naudmenose, išskyrus tvarkymo priemones, skirtas biologinei įvairovei apsaugoti; sausinti ir versti kitomis naudmenomis pelkutes, didesnes kaip 0,5 hektaro, ir jų apypelkius, naikinti ar keisti pelkių augaliją, kasti durpes, kultūrinti ir versti kitomis naudmenomis natūralias pievas; leidžiama remontuoti esamas ir įrengti naujas sausinimo sistemas, jeigu ši zona išskiriama polderiuose, papildomai draudžiama suarti pievas, tačiau leidžiama persėti žolyną, draudžiama įrengti galvijų vasaros aikšteles nesutvarkius nuotekų surinkimo ir nukenksminimo įrenginių, pievos šienaujamos ir nuolat ganomos, skatinama nenaudoti pesticidų ir kitų chemikalų. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.4.1.1. Galimi ūkininkavimo ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

20.4.1.2. Gamtinių elementų teritorija.

20.4.1.3. Galima ūkininkauti vizualiai neužgožiant Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios.

20.4.1.4. Galima ūkininkauti, vykdyti kraštovaizdžio tvarkymo darbus.

20.4.4.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.4.2. **Pozonis ŽAs-T9** – Kurtuvėnų miestelio dalis. Į pozonį ŽAs-T9 patenka Kurtuvėnų miestelio sklypai, patenkantys į kultūros paveldo objekto apsaugos zoną – Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) vizualinės apsaugos pozonį. Tai – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Kurtuvėnų dvaro sodybą (u. k. 614).

Pozoniui ŽAs-T9 nustatoma apsauginių agrarinių teritorijų specializuoto apsauginio ūkininkavimo KTZ, išskiriama agrarinėse teritorijose, kuriose numatyti papildomi specialieji bendrosios vandens telkinių, dirvožemio, ekologinės apsaugos, taip pat sanitarinės ir fizinės apsaugos reikalavimai, kai tikslinga plėtoti tradicinį žemės ūkį, technologiškai neprieštaraujantį vandeniui ir dirvožemio apsaugos arba atitinkamų draustinių (kraštovaizdžio, geomorfologinių ir kitų) apsaugos ir naudojimo režimui. Teritorijoje skatinama netręšti natūralių pievų ir ganyklų,

rekomenduojama ir skatinama ekologinė arba erozijos nesukelianti arba ją mažinanti žemdirbystė. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.4.2.1. Galimi ūkininkavimo ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

20.4.2.2. Gamtinių elementų teritorija.

20.4.2.3. Galima ūkininkauti vizualiai neužgožiant Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614).

20.4.2.4. Galima ūkininkauti, vykdyti kraštovaizdžio tvarkymo darbus.

20.4.2.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

20.5. Vandens ūkio tikslinės paskirties žemėje nustatomi reguliuojamos apsaugos KTZ pozoniai, jų paveldosaugos reikalavimai:

20.5.1. **Pozonis VAe-T10** – Kurtuvėnų miestelio dalis. Į VAe-T10 pozonį patenka tvenkinys. Tvenkinys, patenkantis į Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614) vizualinės apsaugos pozonį, – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – Kurtuvėnų dvaro sodybą (u. k. 614).

Pozonis VAe-T10. Bendro naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenų, ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo KTZ, nustatoma hidrografinių ir kraštovaizdžio draustinių vandens telkiniuose. Teritorijoje draudžiama pertvarkyti kranto linijas ir vagas, keisti vandens lygį, vykdyti veiklą, galinčią pakeisti bendrą gamtinį komplekso pobūdį. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

20.5.1.1. Galima ūkininkauti, žvejoti, vykdyti kraštovaizdžio tvarkymo darbus nepažeidžiant greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

20.5.1.2. Gamtinių elementų teritorija.

20.5.1.3. Galima ūkininkauti vizualiai neužgožiant Kurtuvėnų dvaro sodybos (u. k. 614).

20.5.1.4. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

21. Kompleksinių kultūros paveldo objektų bei jų apsaugos zonų Tvarkymo plane nustatomi antros Bubių dvaro sodybos komplekso (u. k. 31744) ir vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) dalies paveldosaugos reikalavimai, M 1:2500):

21.1. Tvarkymo plane nustatomos antros Bubių dvaro sodybos komplekso (u. k. 31744) ir vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) dalies objektų, jų teritorijų ir apsaugos zonų valdymo, naudojimo, disponavimo jais sąlygos apsaugoti vertingąsias savybes, paveldosaugos reikalavimai antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) ir vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) dalies, kertančios antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) kompleksą, teritorijoms ir bendrai pirmos Bubių dvaro sodybos (u. k. 604) ir antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) vizualinio apsaugos pozonio teritorijai. KTZ išskiriamos atsižvelgiant į pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį ir teritorijos apsaugos ir naudojimo pobūdį. Priemonės pastatų ir teritorijų tvarkybai ir pritaikymui – universalus dizaino.

21.2. Vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksas (u. k. 30735) (pozonis KOr-A7) – valstybės saugomas kompleksinis objektas. Vertingųjų savybių pobūdžiai – istorinis, techninis, kraštovaizdžio. Saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Vertingi elementai ir dalys: kanalo profilis, vaga, išlikusios terasos, pylimai, Jurgoniškių ir Svilės k.

malūno ir šliuzo fragmentai, uosto vieta, Jurgoniškių senosios kapinės dešiniajame kanalo krante, Juškaičių k. malūno liekanos. Priemonės pastatų ir teritorijų tvarkybai ir pritaikymui – universalaus dizaino. Pozonio KOr-A7 dalys – KOr-A7.3, KOr-A7.4, KOr-A7.5;

21.3. Konservacinės paskirties žemėje nustatomi reguliuojamos apsaugos KTZ pozoniai:

21.3.1. **Pozonis KOr-A7** – vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) teritorija. **KOr-A7 pozonio dalys** – KOr-A7.3, KOr-A7.4. Į pozonio KOr-A7 dalį patenka vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) dalis. Nustatoma konservacinė (saugojimo) paskirtis, būtina sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti. Vertybių apsaugos tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui.

Pozonio KOr-A7 dalyje nustatomas vertybių saugojimo režimas – autentiškos paskirties. Konservacinės paskirties žemės KTZ, reguliuojamos apsaugos KTZ, nustatoma saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

21.3.1.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, leidžiama vykdyti būtinus mokslinius tyrimus ir stebėjimus, konservavimo, restauravimo ir remonto darbus, atkūrimo ir pritaikymo darbus, įrengti ekspozicijas, leidžiama ir skatinama lankytis pažintiniais tikslais. Saugomas profilis, vaga, terasos, pylimai, malūnų ir šliuzų liekanos, užtvankos, tvenkiniai, jungiamieji kanalai, uosto vieta, šlaitai ir kitos žemės darbais suformuotos inžinerinio hidrotechninio statinio vertingosios savybės.

21.3.1.2. Galimi nustatytų vertingųjų savybių tvarkybos darbai, kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant reljefo ir kultūrinio sluoksnio.

21.3.1.3. Galimi tyrimai ir kiti tvarkybos darbai, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Saugomame kanalo profilyje būtina atlikti želdinių šalinimo ir kitus sanavimo bei žemės darbus, išryškinančius kanalo vagą ir trasą.

21.3.1.4. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami individualiai apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galimas pritaikymas ir prarastų elementų atkūrimas, paremti tyrimų išvadomis, pritaikymas įrengiant ekspozicinę infrastruktūrą.

21.3.2. Pozonio KOr-A7 dalyse KOr-A7.3, KOr-A7.4, patenkančiose į bendrą pirmos Bubių dvaro sodybos (u. k. 604) ir antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) vizualinio apsaugos pozonio teritoriją ir yra vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) dalis, taikomi vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

21.3.2.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

21.3.2.2. Reglamentuojamas teritorijos užstatymo aukštis (aukštingumas) ir tankis apžvelgiamo objekto – pirmos Bubių dvaro sodybos (u. k. 604) ir antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) – atžvilgiu.

21.3.2.3. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalaus dizaino principai.

21.4. Kitos paskirties žemėje nustatomi reguliuojamos apsaugos KTZ pozoniai:

21.4.1. Antra Bubių dvaro sodyba (u. k. 31744) (pozonis GEk-A8, GEk-A9, VEa-T13) kompleksinė kultūros paveldo vertybė. Komponentinis užstatymas, formuotas iš statinių ir (ar) toje erdvėje dominuojančių visuomeninių (reprezentacinių) pastatų, formuojančių ansamblį ar atskirai stovinčių pastatų kompleksą. Užstatymo potipis – komponentinis išsklaidytas. Saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Saugojimo režimai – autentiškos paskirties ir tausojamojo naudojimo.

21.4.2. **Pozonis GEk-A8** – antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) teritorija. Į pozonių GEk-A8 patenka į antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) kompleksą įeinantys šie objektai: antros Bubių dvaro sodybos namas (u. k. 24728), antros Bubių dvaro sodybos lentpjūvė (u. k. 24729), antros Bubių dvaro sodybos kumetynas (u. k. 24730), antros Bubių dvaro sodybos daržinė (u. k. 24731), antros Bubių dvaro sodybos mokykla (u. k. 24732), antros Bubių dvaro sodybos mokytojų namas (u. k. 24733), antros Bubių dvaro sodybos rūsys (u. k. 24735). Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Naudojimo tikslas – išsaugomos tokio sklypo ar daikto vertingosios savybės, naudojant arba pritaikant naudoti juos pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu, jam artimu ar tikslingai parinktu būdu (paskirtimi), kuris užtikrintų tinkamą priežiūrą ir atskleistų vertingąsias savybes, sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis.

Pozoniui GEk-A8 nustatyta kitos paskirties žemės gyvenamosios ir visuomeninės paskirties KTZ – tai miestų, miestelių ir kaimų užstatytos teritorijos dalis. Joje siekiama išsaugoti istoriškai susiformavusio kultūrinio kraštovaizdžio, urbanistinių ir architektūrinių jo elementų vertes bei požymius, tradicines architektūros formas ir mastelį. Kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zona, išskiriama istorinę vertę turinčiuose miesteliuose ar jų dalyse, tvarkomuose konservavimo, restauravimo, remonto ir kitais tvarkybos darbais. Galima vykdyti atkūrimo ir pritaikymo darbus nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

21.4.2.1. Siekiant maksimaliai apsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, leidžiama vykdyti konservavimo, restauravimo, remonto ir kitus tvarkybos darbus, taip pat pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbus, pagrįstus tyrimais, užtikrinančius nustatytų vertingųjų savybių išsaugojimą; draudžiama statyba, pažeidžianti miestą, miestelį ar kaimą kaip vientisą architektūrinį kompleksą ir jo tradicinius ryšius su gamtine aplinka; galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys nustatytų vertingųjų savybių. Saugomi reljefas ir kultūrinis sluoksnis.

21.4.2.2. Komponentinis išsklaidytas užstatymas.

21.4.2.3. Užstatymas sudarytas iš atskirai stovinčių, istorinėje valdoje įvairiai išdėstytų statinių, formuojančių ansamblį ar kompleksą. Pagal planinę-erdvinę struktūrą supančios aplinkos atžvilgiu dažniausiai atvira užstatymo struktūra. Aukštingumas – iki 2 aukštų su pastoge. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis –10–40 %.

21.4.2.4. Galimi pokyčiai morfologinio tipo ribose, tvarkyba, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

21.4.2.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis.

21.4.3. **Pozonis GEk-A9** – antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) teritorija. Į pozonių GEk-A9 patenka antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) komplekso vertingosios savybės: žemės ir jos paviršiaus elementai – susiformavęs reljefas, žemėjantis link Dubysos upės slėnio sodybos centrinėje dalyje, želdynai ir želdiniai – aikštelės dvaro sodybos Pietvakarių pakraštyje perimetrinis apsodinimas lapuočiais medžiais (vyrauja paprastieji ąžuolai, mažalapės liepos), sodybos PV dalyje – tuopų alėjos fragmentai, ąžuolas prie mokytojų namo. Nustatyti vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Naudojimo tikslas – išsaugomos tokio sklypo ar daikto vertingosios savybės, naudojant arba pritaikant naudoti juos pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu, jam artimu ar tikslingai parinktu būdu (paskirtimi), kuris užtikrintų tinkamą priežiūrą

ir atskleistų vertingąsias savybes, sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis.

Kitos paskirties žemės gyvenamosios ir visuomeninės paskirties KTZ – tai miestų, miestelių ir kaimų užstatytos teritorijos dalis. Joje siekiama išsaugoti istoriškai susiformavusio kultūrinio kraštovaizdžio, urbanistinių ir architektūrinių jo elementų vertes bei požymius, tradicines architektūros formas ir mastelį. Kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zona, išskiriama istorinę vertę turinčiuose miesteliuose ar jų dalyse, tvarkomuose konservavimo, restauravimo, remonto ir kitais tvarkybos darbais. Galimi atkūrimo ir pritaikymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

21.4.3.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys nustatytų vertingųjų savybių ir greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

21.4.3.2. Gamtinių elementų teritorija.

21.4.3.3. Galima įrengti ekstensyvos rekreacijos infrastruktūrą – takus, suoliukus, pavėsines ir kt.

21.4.3.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

21.4.3.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami individualiai apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis, želdinti, plėtoti rekreacinę infrastruktūrą.

21.4.4. **Pozonis GUi-T11** – antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) gretimybių teritorija. Į GUi-T11 pozonį patenka greta antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) esantis užstatymas – sklypai. Dalis pozonio teritorijos patenka į pirmos Bubių dvaro sodybos (u. k. 604) ir antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) vizualinio apsaugos pozonio teritoriją (nustatyta bendra abejoms dvaro sodyboms). Tai – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą – pirmą Bubių dvaro sodybą (u. k. 604) ir antrą Bubių dvaro sodybą (u. k. 31744).

Pozoniui GUi-T11 nustatoma bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių intensyvaus tvarkymo KTZ, nustatoma didesnę plėtros potencialą turinčiose ūkinėse gyvenvietėse. Šioje zonoje leidžiama iš esmės keisti užstatymo pobūdį, vykdam statybas, gali būti keičiama urbanistinė aplinka. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

21.4.4.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

21.4.4.2. Sodybinis kaimo padrikas užstatymas.

21.4.4.3. Miestelių ir bažnytkaimių sodyboms būdinga užstatymo struktūra, kai pastatai sodyboje stovi laisvai, švarūs ir ūkinis kiemai netaisyklingi, namas paprastai stovi sodybos centre. Istorinėje valdoje, kurios dalis paprastai yra dirbama žemė, sodas, namo šlaitiniu stogu (su pastoge, mansarda) aukštingumas – iki 2 aukštų, ūkinio (ūkinių) pastato (pastatų) šlaitiniu stogu (su pastoge) aukštingumas – 1 aukšto. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – 10–30 %.

21.4.4.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų užstatymo tipų parametrų.

21.4.4.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

21.4.5. **Pozonis NTu-T12** – antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) gatvių tinklo dalis. Į pozonį NTu-T12 patenka greta antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) esantis gatvių tinklas.

Dalis pozonio teritorijos patenka į pirmos Bubių dvaro sodybos (u. k. 604) ir antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) vizualinio apsaugos pozonio teritoriją (nustatyta bendra abejoms dvaro sodyboms). Tai – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektus – pirmą Bubių dvaro sodybą (u. k. 604) ir antrą Bubių dvaro sodybą (u. k. 31744).

Pozoniui NTu-T12 nustatoma komunikacinės-inžinerinės paskirties žemės KTZ – saugomose teritorijose esantys transporto ir inžinerinės infrastruktūros objektų sklypai. Išskiriama intensyviai technogenizuotos aplinkos komunikacinių-inžinerinių sklypų KTZ, tvarkoma pagal atliekamų funkcijų, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

21.4.5.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

21.4.5.2. Paliekamos atviros erdvės.

21.4.5.3. Galima įrengti gatvių, kelių inžinerinę infrastruktūrą ir rekreacijos infrastruktūrą.

21.4.5.4. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

21.4.5.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

21.5. Vandens ūkio tikslinės paskirties žemėje nustatomi vandens ūkio paskirties žemės KTZ pozoniai:

21.5.1. **Pozonis VAe-T13** – antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) teritorija. Į pozonį VAe-T13 patenka antros Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) komplekso vertingosios savybės: upės, natūralūs vandens telkiniai ir hidrotechniniai įrenginiai – centrinėje dvaro sodybos dalyje, užtvanka su kanalais, priklausanti vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksui (u. k. 30735). Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Naudojimo tikslas – išsaugomos tokio sklypo ar daikto vertingosios savybės, naudojant arba pritaikant naudoti juos pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu, jam artimu ar tikslingai parinktu būdu (paskirtimi), kuris užtikrintų tinkamą priežiūrą ir atskleistų vertingąsias savybes, sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis.

Pozoniui VAe-T13 nustatomas tausojamo vertybių naudojimo režimas. Bendro naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenų ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo KTZ nustatoma hidrografinių ir kraštovaizdžio draustinių vandens telkiniuose. Teritorijoje draudžiama pertvarkyti kranto linijas ir vagas, keisti vandens lygį, taip pat draudžiama veikla, galinti pakeisti bendrą gamtinį komplekso pobūdį. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

21.5.1.1. Galimi ūkininkavimo, žvejybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys teritorijoje esančių kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių.

21.5.1.2. Gamtinių elementų teritorija.

21.5.1.3. Galima ūkininkauti nepažeidžiant teritorijoje esančių kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių

21.5.1.4. Galimi pokyčiai morfologinio tipo ribose, tvarkyba, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

21.5.1.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis, želdinti, plėtoti rekreacinę infrastruktūrą.

22. Kompleksinių kultūros paveldo objektų bei jų apsaugos zonų Tvarkymo plane nustatomi Mirskiškės dvaro sodybos rytinės dalies (u. k. 617), Mirskiškės dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453), Mirskiškės k. ir vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (30735) dalies paveldosaugos reikalavimai, M 1:2500.

22.1. Tvarkymo plane nustatomos Mirskiškės dvaro sodybos rytinės dalies (u. k. 617), Mirskiškės dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453), Mirskiškės k. ir vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) dalies objektų, jų teritorijų ir apsaugos zonų valdymo, naudojimo, disponavimo jais sąlygos apsaugoti vertingąsias savybes, detalizuojami paveldosaugos reikalavimai Mirskiškės dvaro sodybos rytinės dalies (u. k. 617), Mirskiškės dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453), Mirskiškės k. ir vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) dalies, Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos ir Rusijos imperijų karių kapinių (u. k. 4530), vandens malūno su technologine įranga (u. k. 22553) teritorijoms. KTZ išskiriamos atsižvelgiant į pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį ir teritorijos apsaugos ir naudojimo pobūdį. Priemonės pastatų ir teritorijų tvarkybai ir pritaikymui – universalus dizaino. Pozonyje KOR-A7 nustatyta pozonio KOR-A7.3 dalis.

22.2. Vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksas (u. k. 30735) (pozonis KOR-A7) – valstybės saugomas kompleksinis objektas. Vertingųjų savybių pobūdžiai – istorinis, techninis, kraštovaizdžio. Saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Vertingi išlikę elementai ir dalys – kanalo profilis, vaga, išlikusios terasos, pylimai, Jurgoniškių ir Svilės k. malūno ir šliuzo fragmentai, uosto vieta, Jurgoniškių senosios kapinės dešiniajame kanalo krante, Juškaičių. k. malūno liekanos. Priemonės pastatų ir teritorijų tvarkybai ir pritaikymui – universalus dizaino.

22.3. Konservacinės paskirties žemėje nustatomi reguliuojamos apsaugos KTZ pozoniai:

22.3.1. **Pozonio KOR-A7 dalis** – vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) teritorija. Į pozonio KOR-A7 dalį patenka vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) ir Mirskiškių dvaro sodybos rytinės dalies (u. k. 617), Mirskiškės k. dalys. Nustatoma konservacinė (saugojimo) paskirtis, sudarant sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti. Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui.

Siekiant išsaugoti vertybes, Pozonio KOR-A7 dalyje, nustatytas autentiškos paskirties vertybių saugojimo režimas. Konservacinės paskirties žemės KTZ, reguliuojamos apsaugos KTZ, nustatomos saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

22.3.1.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, leidžiama vykdyti būtinus mokslinius tyrimus ir stebėjimus, konservavimo, restauravimo ir remonto darbus, galima vykdyti atkūrimo ir pritaikymo darbus, įrengti ekspozicijas, leidžiama ir skatinama lankytis pažintiniais tikslais. Saugomas profilis, vaga, terasos, pylimai, malūnų ir šliuzų liekanos, užtvankos, tvenkiniai, jungiamieji kanalai, uosto vieta, šlaitai ir kitos žemės darbais suformuotos inžinerinio hidrotechninio statinio vertingosios savybės.

22.3.1.2. Hidrotechninis inžinerinis (infrastruktūros) statinys.

22.3.1.3. Galimi nustatytų vertingųjų savybių tvarkybos darbai, kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiant reljefo ir kultūrinio sluoksnio.

22.3.1.4. Galimi tyrimai ir kiti tvarkybos darbai, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Būtinai želdinių šalinimo saugomame kanalo profilyje darbai ir kiti sanavimo bei žemės darbai, išryškinantys kanalo vagą ir trasą.

22.3.1.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis, pritaikyti vertybes įrengiant ekspozicinę infrastuktūrą.

22.3.2. **Pozonis KOr-A8** – Mirskiškės k. dalis. Į pozonį KOr-A8 patenka vandens malūnas su technologine įranga (u. k. 22553) – Mirskiškės k. dalis. Saugojimo paskirtis – konservacinė, sudarant sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti. Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui.

Pozoniui KOr-A8 nustatytas autentiškos paskirties vertybių saugojimo režimas. Konservacinės paskirties žemės KTZ; reguliuojamos apsaugos KTZ, nustatoma saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

22.3.2.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, leidžiama vykdyti būtinus konservavimo, restauravimo ir remonto darbus, atlikti mokslinius tyrimus ir stebėjimus, galima vykdyti atkūrimo ir pritaikymo darbus.

22.3.2.2. Komponentinis sutelktas užstatymas.

22.3.2.3. Užstatymas suformuotas sublokavus statinius ir (ar) toje erdvėje dominuojančius visuomeninius (reprezentacinius) pastatus, susietus tarpusavyje bendra istorija bei viena teritorija ir sudarančius vientisą architektūrinę kompoziciją, bendrą urbanistinę, architektūrinę ir kitokią visumą, sukurtą vienu metu ar vėliau papildytą, taip pat ir žmogaus sukurtais ar jo pertvarkytais želdynais, vandens telkiniais, mažosios architektūros formomis (statinių ansambliai ir sudėtinio tūrio statiniai). Aukštingumas – iki 2 aukštų su pastoge. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – 30–80 %.

22.3.2.4. Galimi tyrimai ir kiti tvarkybos darbai, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

22.3.2.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, išlaikant artimą autentiškai funkciją, nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

22.4. Kitos paskirties žemėje nustatomi reguliuojamos apsaugos KTZ pozoniai:

22.4.1. Bendras Mirskiškės dvaro sodybos rytinės dalies (u. k. 617), Mirskiškės dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453), Mirskiškės k. (pozonis NFn-T14, GEr-T15, GEr-T16, GRe-T17 dalis, VAe-T19). Mirskiškių dvaro sodyba (u. k. 617, u. k. 47453) kompleksinė kultūros paveldo vertybė. Komponentinis užstatymas suformuotas sukomponavus statinius ir (ar) toje erdvėje dominuojančius visuomeninius (reprezentacinius) atskirai stovinčius pastatus, formuojančius ansamblį ar kompleksą. Užstatymo potipis – komponentinis išsklaidytas. Mirskiškės dvaro sodybą kelias dalija į dvi dalis – Mirskiškės dvaro sodybos vakarinę ir rytinę, dvaro malūnas įregistruotas KVR kaip pavienis objektas (KOr-8).

22.4.2. **Pozonis NFn-T14** – Mirskiškės k. dalis, kapinių teritorija. Į pozonį NFn-T14 patenka Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos ir Rusijos imperijų karių kapinės (u. k. 4530) – Mirskiškės k. dalis. Saugojimo paskirtis – sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis bei apsaugoti memorialinius ir sakralinius objektus, mirusiųjų ar žuvusiųjų palaidojimo ir atminimo vietas (karių, sukilėlių, pasipriešinimo okupantams dalyvių ir kitas neveikiančias kapines ar pavienius kapus, kurios tvarkomos pagal nekilnojamųjų kultūros vertybių pradinės apsaugos nuostatas.

Pramoninės-komunalinės paskirties žemės ekstensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų KTZ su pavieniais kultūros paveldo objektais. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

22.4.2.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, atlikti mokslinius tyrimus, vykdyti kapinių priežiūros darbus, leidžiama ir skatinama lankytis pažintiniais tikslais. Saugomi reljefas ir kultūrinis sluoksnis.

22.4.2.2. Paliekamos atviros erdvės.

22.4.2.3. Galimi tvarkybos darbai, kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant reljefo ir kultūrinio sluoksnio.

22.4.2.4. Galimi tyrimai ir kiti tvarkybos darbai, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

22.4.2.5. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, kapines paskelbus saugomomis – reglamentuojamiems individualiame apsaugos reglamente.

22.4.3. **Pozonis GER-T15** susideda iš Mirskiškės dvaro sodybos rytinės dalies (u. k. 617), Mirskiškės dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453), patenkančios į Mirskiškės k. Į GER-T15 pozonį patenka Mirskiškių dvaro sodybos rytinės dalies (u. k. 617) dvarininko namas (u. k. 47450), ūkinis pastatas (u. k. 47451), rūšys (u. k. 47452) ir teritorijoje esančios objekto vertingosios savybės – pastato liekanos, Mirskiškių dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453) kumetynas (u. k. 47455), karvidė (u. k. 47456) ir teritorijoje esančios objekto vertingosios savybės: – kiaulidės liekanos. Vertybės saugomos ir tvarkomos pagal nekilnojamojų kultūros vertybių pradinės apsaugos nuostatas.

Pozonio GER-T15 dalis – kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo zona, kurioje svarbūs kultūrinio ir etnokultūrinio kraštovaizdžio elementai tvarkomi naudojant restauravimo ir pritaikymo priemones. Tokių miestelių apsaugos ir tvarkymo reglamento pagrindinis tikslas yra bendro vaizdo ir vizualinių ryšių su aplinka tradicinio pobūdžio išsaugojimas. Šioje zonoje vykdomi renovavimo, pritaikymo, taip pat dalinio regeneravimo, restauravimo ir rekonstrukcijos darbai, kuriais užtikrinamas urbanistinis integralumas ir kiti architektūros kokybės kriterijai (taikyti Architektūros įstatymo nuostatas). Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

22.4.3.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, leidžiama vykdyti konservavimo, restauravimo, remonto ir kitus tvarkybos darbus, galimi pritaikymo ir prarastų vertybių atkūrimo darbai, pagrįsti tyrimais, užtikrinantys nustatytų vertingųjų savybių išsaugojimą, tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių, draudžiama statyba, pažeidžianti vientisą architektūrinį kompleksą ir jo tradicinius ryšius su gamtine aplinka. Saugomas reljefas ir kultūrinis sluoksnis.

22.4.3.2. Komponentinis išsklaidytas užstatymas.

22.4.3.3. Užstatymas sudarytas iš atskirai stovinčių, istorinėje valdoje įvairiai išdėstytų statinių, formuojančių ansamblį ar kompleksą. Pagal planinę-erdvinę struktūrą supančios aplinkos atžvilgiu dažniausiai atvira užstatymo struktūra. Aukštumas – iki 2 aukštų su pastoge. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis –10–40 %.

22.4.3.4. Galimi pokyčiai morfologinio tipo ribose, tvarkyba, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

22.4.3.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai. Sodybą paskelbus saugoma, reglamentuojama individualiame apsaugos reglamente.

22.4.4. **Pozonis GER-T16** – Mirskiškių k. teritorijos vertingosios dalys: medžių alėja, medžių eilė, medžių grupė.

Pozonio GER-T16 dalis – kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo zona, kurioje svarbūs kultūrinio ir etnokultūrinio kraštovaizdžio elementai tvarkomi restauravimo ir pritaikymo

priemonėmis pagrįstu būdu. Tokių miestelių apsaugos ir tvarkymo reglamento pagrindinis tikslas yra bendro vaizdo ir vizualinių ryšių su aplinka tradicinio pobūdžio išsaugojimas. Šioje zonoje vykdomi renovavimo, pritaikymo, taip pat dalinio regeneravimo, restauravimo ir rekonstrukcijos darbai, kuriais užtikrinamas urbanistinis integralumas ir kiti architektūros kokybės kriterijai (taikyti Architektūros įstatymo nuostatas). Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

22.4.4.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, netrukduojantys greta esančių kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių bei objekto dalių apžvelgiamumo.

22.4.4.2. Gamtinių elementų teritorija.

22.4.4.3. Galima įrengti ekstensyvos rekreacijos infrastruktūrą – takus, suoliukus, pavėsines ir kt.

22.4.4.4. Galima tvarkyti, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

22.4.4.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

22.4.5. **Pozonis GRe-T17** – buvusios Mirskiškės kaimo dalies gamtiniai elementai.

Pozonio GRe-T17 dalis – kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo zona, kurioje miestelių dalys, išsaugojusios urbanistiniu požiūriu vertingus planinės struktūros elementus, tačiau jau praradusios architektūrinę užstatymo vertę, tvarkomos rekonstravimo ir renovavimo priemonėmis pagrįstu būdu. Rekreaciniai miestai, miesteliai, kaimai ar jų dalys, kuriose išskiriama ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo KTZ. Joje išlaikomas esamas užstatymo pobūdis, tradicinė miestelio aplinka, tęsiamos kultūrinio kraštovaizdžio tvarkymo tradicijos, vykdomi statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, plėtojama rekreacinė infrastruktūra. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

22.4.5.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose, netrukduojantys apžvelgti greta esančių kultūros paveldo objektų.

22.4.5.2. Gamtinių elementų teritorija.

22.4.5.3. Galima įrengti ekstensyvos rekreacijos infrastruktūrą – takus, suoliukus, pavėsines ir kt.

22.4.5.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

22.4.5.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

22.4.6. **GRe-T17 pozonio dalis** – Mirskiškės k. dalis. Į pozonio GRe-T17 dalį patenka Svaro sodybos dalys, praradusios kultūros paveldo objekto statusą, atkirstos kelių.

Pozonio GRe-T17 dalis – kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo zona, kurioje miestelių dalys, išsaugojusios urbanistiniu požiūriu vertingus planinės struktūros elementus, tačiau jau praradusios architektūrinę užstatymo vertę, tvarkomos rekonstravimo ir renovavimo priemonėmis pagrįstu būdu. Rekreaciniai miestai, miesteliai, kaimai ar jų dalys, kuriose išskiriama ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo KTZ. Joje išlaikomas esamas užstatymo pobūdis, tradicinė miestelio aplinka, tęsiamos kultūrinio kraštovaizdžio tvarkymo tradicijos, vykdomi statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, plėtojama rekreacinė infrastruktūra. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

22.4.6.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose, netrukduojantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

22.4.6.2. Gamtinių elementų teritorija.

22.4.6.3. Galima įrengti ekstensyvos rekreacijos infrastruktūrą – takus suoliukus, pavėsines ir kt.

22.4.6.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai.

22.4.6.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami teritorijų planavimo dokumentuose taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

22.4.7. **Pozonis GEp-T18** – istorinio užstatymo dalis – buvusi dvaro sodybos teritorijos dalis, atskirsta kelio. Į GEp-T18 pozonį patenka istorinio užstatymo dalis – buvusi dvaro sodybos teritorijos dalis, atskirsta kelio.

Pozonio GEp-T18 dalis – kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo zona, kurioje miestelių dalys, išsaugojusios urbanistiniu požiūriu vertingus planinės struktūros elementus, tačiau jau praradusios architektūrinę užstatymo vertę, tvarkomos rekonstravimo ir renovavimo priemonėmis pagrįstu būdu. Šioje zonoje pagrindinis išsaugojimo objektas yra miestelio užstatymo tipas, (jo dalies) plano struktūra ar jos elementai. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

22.4.7.1. Galimi tvarkomieji statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nustatyto užstatymo tipo ribose, nepažeidžiantys greta esančių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

22.4.7.2. Sodybinis miestelių netaisyklingas užstatymas.

22.4.7.3. Istoriniams priemiesčiams, miesteliams, bažnytkaimiams būdingas užstatymas, kai netaisyklingai (laisvai) išdėstytos sodybos neformuoja gatvių ir (ar) aikščių erdvių. Namai stovi atitraukti nuo visų istorinės valdos ribų; atitraukti bent nuo trijų istorinės valdos ribų, bet pritraukti prie šoninės ar galinės istorinės valdos ribos. Aukštingumas – iki 2 aukštų su pastoge. Istorinėje valdoje paprastai statomo ūkinio (ūkinių) pastato (pastatų) aukštingumas – 1 aukštas su pastoge. Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – 10–30 %. Bendras užstatymo tankis – iki 60 %.

22.4.7.4. Galimi tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų užstatymo tipų parametrų.

22.4.7.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai.

22.5. Vandens ūkio tikslinės paskirties žemėje nustatomi vandens ūkio paskirties žemės KTZ pozoniai:

22.5.1. **Pozonis VAe-T19** – Mirskiškių k. ir Mirskiškės dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453) teritorijų dalys. Į VAe-T19 pozonį patenka Mirskiškių dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453) teritorijos dalis priskirta bendro naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenių ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo KTZ, kuri nustatoma hidrografinių ir kraštovaizdžio draustinių vandens telkiniuose. Teritorijoje draudžiama pertvarkyti kranto linijas ir vagas, keisti vandens lygį, taip pat draudžiama veikla, galinti pakeisti bendrą gamtinį kompleksą pobūdį. Pozonio teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

22.5.1.1. Galimi ūkininkavimo, žvejybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai, nepažeidžiantys nustatytų vertingųjų savybių.

22.5.1.2. Užstatymo tipas (morfologinis tipas) – gamtinių elementų teritorija.

22.5.1.3. Galima ūkininkauti nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

22.5.1.4. Galima ūkininkauti, vykdyti žvejybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbus.

22.5.1.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymuose, teritorijų planavimo dokumentuose, taikomi architektūros kokybės kriterijai, universalus dizaino principai. Sodybą paskelbus saugoma, kūdros dalies, patenkančios į Mirskiškių dvaro sodybos vakarinės dalies (u. k. 47453) teritoriją, apribojimai reglamentuojami individualiame apsaugos reglamente.

23. Nustatomi vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) objekto, jo teritorijos paveldosaugos reikalavimai, valdymo, naudojimo, disponavimo juo sąlygos apsaugoti vertingąsias savybes, detalizuojami galimi tvarkybos, tvarkomųjų statybos bei kraštovaizdžio tvarkymo darbai, jų rūšys (Tvarkymo plano brėžinio 5 lapas):

23.1. Tvarkymo plane nustatomos vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) objekto, jo teritorijos valdymo, naudojimo, disponavimo juo sąlygos apsaugoti vertingąsias savybes, detalizuojami paveldosaugos reikalavimai. KTZ (KTZ) išskiriama atsižvelgiant į pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį ir teritorijos apsaugos ir naudojimo pobūdį. Hidrotechninio inžinerinio statinio liekanoms ir jo teritorijų tvarkybai ir pritaikymui taikomos universalios dizaino priemonės.

23.2. Pozonis KOr-A7 – vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksas (u. k. 30735) – valstybės saugomas kompleksinis objektas, kuriam nustatytos istorinės, techninės, kraštovaizdžio vertingosios savybės. Saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Vertingi elementai ir dalys: kanalo profilis, vaga, išlikusios terasos, pylimai, Jurgoniškių ir Svilės k. malūno ir šliuzo fragmentai, uosto vieta, Jurgoniškių senosios kapinės dešiniajame kanalo krante, Juškaičių k. malūno liekanos. Statinių ir teritorijų tvarkybos ir pritaikymo priemonės – universalios dizaino. Hidrotechninio inžinerinio statinio liekanų paveldosaugos reikalavimai nustatomi visam kultūros paveldo objektui. Pozonis KOr-A7, atsižvelgiant į nustatytas vertingąsias savybes, jų išlikimo laipsnį ir statinio konstrukcijų ir reljefo ypatybes, dalijamas į 6 atkarpas – pozonio dalis: KOr-A7.1, KOr-A7.2, KOr-A7.3, KOr-A7.4, KOr-A7.5, KOr-A7.6, kurioms papildomai nustatomi galimi atlikti darbai, parametrai, urbanistiniai (teritorijos tvarkymo) apribojimai.

23.3. Konservacinės paskirties žemėje nustatomas reguliuojamos apsaugos KTZ pozonis:

23.3.1. **Pozonis KOr-A7** – vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų komplekso (u. k. 30735) teritorija. Į pozonio KOr-A7 dalis patenka vandens kelio atkarpos tarp Ventos ir Kražantės upių kanalų kompleksas (u. k. 30735). Saugojimo paskirtis – konservacinė, būtina sudaryti sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti. Vertybių saugojimo tikslai – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Pozonio KOr-A7 vertybių saugojimo režimas – autentiškos paskirties režimas. Konservacinės paskirties žemės KTZ; reguliuojamos apsaugos KTZ, nustatoma saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose. Pozonio dalies teritorijos vertingųjų savybių apsaugos reikalavimai:

23.3.1.1. Siekiant maksimaliai išsaugoti kultūros paveldo autentiškumą, leidžiama vykdyti būtinus mokslinius tyrimus ir stebėjimus, konservavimo, restauravimo ir remonto darbus, galima vykdyti atkūrimo ir pritaikymo darbus, įrengti ekspozicijas, leidžiama ir skatinama lankytis pažintiniais tikslais. Saugomas profilis, vaga, terasos, pylimai, malūnų ir šliuzų liekanos, užtvankos, tvenkiniai, jungiamieji kanalai, uosto vieta, šlaitai ir kitos žemės darbais suformuotos inžinerinio hidrotechninio statinio vertingosios savybės.

23.3.1.2. Hidrotechninis inžinerinis (infrastruktūros) statinys.

23.3.1.3. Galimi nustatytų vertingųjų savybių tvarkybos darbai, kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant reljefo ir kultūrinio sluoksnio.

23.3.1.4. Galimi tyrimai ir kiti tvarkybos darbai, tvarkomieji statybos darbai ir kraštovaizdžio tvarkymo darbai nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Saugomame kanalo profilyje būtini želdinių šalinimo darbai ir kiti sanavimo bei žemės darbai, išryškinantys kanalo vagą ir trasą.

23.3.1.5. Architektūriniai apribojimai reglamentuojami individualiame apsaugos reglamente. Pirmenybė teikiama tvarkybos darbams, galima vykdyti pritaikymo ir atkūrimo darbus, paremtus tyrimų išvadomis, įrengianti ekspozicinę infrastuktūrą.

23.3.2. Atsižvelgiant į nustatytą objekto vertingųjų savybių pobūdį, šių savybių apsaugos ypatybes, pozonis KOr-A7 dalijamas į septynias atkarpas (dalis). Papildomi šio pozonio dalių paveldosaugos reikalavimai:

23.3.2.1. **Pozonio dalyje Or-A7.1** galima vykdyti sumedėjusios augmenijos kirtimo vagoje ir profilyje darbus, nesukeliant šlaitų erozijos, tyrimus, vykdyti kitus tvarkybos darbus, tvarkomuosius statybos darbus ir kraštovaizdžio tvarkymo darbus nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių, vertybės teritorijos vientisumo.

23.3.2.2. **Pozonio dalyje KOr-A7.2** – Svilės malūno ir šliuzo liekanos, vandens išleidimo baseinas tvarkomi taip, kad nebūtų pakeistas hidrografinis pelkes režimas. Galima atlikti tyrimus, vykdyti kitus tvarkybos darbus, tvarkomuosius statybos darbus ir kraštovaizdžio tvarkymo darbus nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių ir pelkės hidrografinio režimo.

23.3.2.3. **Pozonio dalyje – KOr-A7.3** galima kirsti augmenija kanalo vagoje ir profilyje, paliekant apsauginių medžių juostą, nenaikinant gamtos vertybių ir nesukeliant šlaitų erozijos, atlikti tyrimus, vykdyti kitus tvarkybos darbus, tvarkomuosius statybos darbus ir kraštovaizdžio tvarkymo darbus nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Buvusio kanalo vaga ir profilis eksponuojami, vaga ir šlaitai valomi nuo augalų. Vykdoma informacijos apie kultūros paveldo objektą sklaida, kultūrinio kraštovaizdžio eksponavimas – organizuojami turistiniai maršrutai, įrengiami kanalo vertybių apžvalgos taškai, atkarpos, aptarnavimo infrastruktūra, priėjimo takai, parkavimo aikštelės už kanalo teritorijos ribų pėsčiomis pasiekiamu atstumu.

23.3.2.4. **Pozonio dalyje KOr-A7.4** kanalo vaga ir profilis tarp tvenkinių tvarkomi šalinant augmeniją, išskyrus apsauginių medžių juostas, dumblą, išryškinant istorinį kultūrinį kraštovaizdį, galima atlikti tyrimus, vykdyti kitus tvarkybos darbus, tvarkomuosius statybos darbus ir kraštovaizdžio tvarkymo darbus nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Vykdoma informacijos apie kultūros paveldo objekto pažinimą sklaida, kultūrinio kraštovaizdžio eksponavimas, tariamasi su vandens telkinių savininkais dėl visuomenės lankymo galimybių.

23.3.2.5. **Pozonio dalyje KOr-A7.5** – Žiemos uosto, aikštės (u. k. 11194) teritorija tvarkomi atveriant buvusią akvatoriją apžvalgai, šalinant želdinius iš teritorijos. Galima atlikti tyrimus, vykdyti kitus tvarkybos darbus, tvarkomuosius statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbus nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių. Galima pritaikyti teritoriją turizmui, įrengti rekreacinę infrastruktūrą.

23.3.2.6. **Pozonio dalyje– KOr-A7.6** tvarkoma kanalo vaga ir profilis. Šalinama augmenija ir kertami medžiai, nesukeliant šlaitų erozijos, galima atlikti tyrimus, vykdyti kitus tvarkybos darbus, tvarkomuosius statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbus nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių.

23.3.2.7. **Ventos-Dubysos kanalo dalyje, esančioje už regioninio parko ribos (A7.7)** rekomenduojama tvarkyti išlikusius kanalo vagos ir profilio fragmentus, šalinti augaliją nesukeliant šlaitų erozijos, galima atlikti tyrimus, vykdyti kitus tvarkybos darbus, tvarkomuosius statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbus nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių, neprieštaraujančių Kražantės hidrografinio draustinio nuostatoms.

23.3.3. Pozonio dalys KOr-A.7.3, KOr-A7.4, KOr-A7.5 patenka į Bubių dvaro sodybos (u. k. 604) ir Bubių dvaro sodybos (u. k. 31744) vizualinio apsaugos pozonio teritoriją, šiose teritorijose galioja reikalavimas tvarkybos, tvarkomųjų statybos ir kraštovaizdžio tvarkymo darbais netrikdyti šių kultūros paveldo objektų apžvelgiamumo.

VI SKYRIUS

REKREACINIO NAUDOJIMO PLĖTROS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

24. Regioninio parko rekreacinio naudojimo ir plėtros kryptys:

24.1. pažintinio turizmo plėtra siekiant atskleisti gamtinius bei kultūrinius krašto savitumus. Ji realizuojama įrengiant pažintinio turizmo trasas ir takus, tvarkant ir eksponuojant tradicinį kultūrinį ir gamtinį kraštovaizdį, pažintinę vertę turinčias gamtos ir kultūros paveldo vertybes, gyvąsias kultūros tradicijas ir raiškas, plėtojant gamtines ir kultūrines ekspozicijas, atnaujinant regioninio parko informacinę sistemą;

24.2. poilsavimo vystymas, plėtojant esamus ir statant bei įrengiant naujus rekreacinės infrastruktūros objektus Tvarkymo plane numatytose vietose.

25. Regioninio parko rekreacinio naudojimo ir plėtros nuostatos:

25.1. regioninio parko rekreacinio naudojimo sistema dviračių turizmo trasomis, dviračių ir pėsčiųjų takais sujungiama su Kelmės, Šiaulių, Kuršėnų miestais, Kurtuvėnų, Šaukėnų, Bazilionų miesteliais, Bubių kaimu.

25.2. Rekreacinė infrastruktūra, lankytojų aptarnavimo ir poilsio objektai koncentruojami rekreacinio ir gyvenamojo funkcinio prioriteto zonose, ypač Kurtuvėnuose. Kitose regioninio parko dalyse kuriama pažintinio turizmo infrastruktūra – įrengiamos pėsčiųjų-dviračių turizmo trasos, pėsčiųjų pažintiniai takai, trumpalaikio poilsio vietos, privažiavimai ir priėjimai prie lankomų objektų, apžvalgos aikštelės, mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai. Kelių ruožai pritaikomi autoturizmui.

25.3. Regioninio parko draustiniuose plėtojamas pažintinis turizmas, įrengiant pažintinius ir mokomuosius takus, pėsčiųjų-dviračių turizmo trasas, trumpalaikio poilsio vietas, apžvalgos aikšteles, mažuosius kraštovaizdžio architektūros statinius. Skatinamas pažintinis lankymas organizuojant keliones žirgais, ekskursijas, slidinėjimą.

25.4. Subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) KTZ – poilsiui be nakvynės skirtoje teritorijoje – gali būti įrengiami mažieji architektūros elementai, žaidimų, sporto, automobilių stovėjimo aikštelės.

25.5. Rekreaciniai pastatai, kompleksai statomi, stovyklavietės įrengiamos urbanizuojamos rekreacinės aplinkos (NRu) KTZ ir Tvarkymo plane numatytose vietose. Gali būti statomi poilsio paskirties pastatai, kuriuose teikiamos apgyvendinimo, maitinimo ir kitos su poilsiu susijusios paslaugos.

25.6. Kokybiškai ir kiekybiškai plėtojamos apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos, skatinant ūkininkus teikti nebrangias specialias apgyvendinimo paslaugas (su nakvyne ir pusryčiais) – stovyklavietėse, turizmo centruose, jaunimo nakvynės namuose. Skatinama sodybas pritaikyti ir pertvarkyti kaimo turizmo paslaugoms, lankytojams, puoselėjant ir skleidžiant regiono etnografinės tradicijas.

25.7. Bendruomenės ir vietos veiklos grupės skatinamos labiau įsitraukti į turizmo planavimą ir valdymą, plėtojant suinteresuotų grupių partnerystę, gyventojai skatinami kooperuotis, bendradarbiauti su savivaldybėmis, kelionių organizatoriais, švietimo įstaigomis, klubais, turizmo informacijos centrais.

26. Siekiant optimizuoti regioninio parko rekreacinį naudojimą ir užtikrinti darnią jo plėtrą, numatoma:

26.1. gerinti stovyklaviečių ir maudyklų tinklą, jų kokybę, infrastruktūrą bei priežiūrą;

26.2. apleistus ir savo tiesioginei paskirčiai nebenaudojamus pastatus pritaikyti rekreacijai, edukacijai, amatams ar kitai veiklai;

26.3. plėtoti nematerialiojo paveldo sklaidą, organizuojant tradicinius renginius, dalyvaujant kultūros programose ir projektuose. Plėtoti pažintinį-ekologinį turizmą, ekologinį švietimą Jautmalkės gamtos mokykloje ir lankytojų centre;

26.4. plėtoti teikiamų paslaugų įvairovę ir gerinti kokybę Kurtuvėnų dvaro pramogų komplekse, kurį sudaro Kurtuvėnų dvaro sodyba, dvaro sode veikiantis kempingas „Kurtuvėnai“, Gyvasis žirgo muziejus. Kurtuvėnų dvaro sodybos pastatus restauruoti, remontuoti ir pritaikyti lankyti pagal Kurtuvėnų dvaro sodybos tvarkybos projektą ir galimybių studiją, išsaugant kultūros paveldo objekto vertingąsias savybes nurodytas V skyriuje.

26.5. Vėžežerio ir Šonos ežero rekreacinėse funkcinio prioriteto zonose įrengti privažiavimą prie stovyklaviečių, pakrantes pritaikyti maudytis;

26.6. gerinti saugaus eismo nacionaline dviračių trasa prie krašto kelio Nr. 215 Bubiai–Ramučiai, automobilių-dviračių trasa nuo Bubių iki Kurtuvėnų ir nuo Margių iki Svilės sąlygas; įgyvendinti saugaus dviračių eismo priemones;

26.7. įrengti apžvalgos aikšteles ant Kartuvių kalno ir ant Rimo kalnelio su akmeniu „Dievo pėda“;

26.8. 25.5–25.7 papunkčiuose išvardytiems objektams įrengti gali būti inicijuojamas žemės paėmimas visuomenės poreikiams.

27. Esami gamtos ir kultūros paveldo objektai bei lankytini kraštovaizdžio objektai pritaikomi lankyti, tvarkomi želdiniai, gali būti atliekami kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai, įrengiama saugų lankymą užtikrinanti infrastruktūra. Prie pažintinio turizmo trasų, takų, lankomų objektų prireikus gali būti įrengiamos automobilių stovėjimo, apžvalgos aikštelės, privažiavimai ir priėjimai prie lankomų objektų, informaciniai stendai, rodyklės ir mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai gali būti įrengiami ir Tvarkymo plane nenumatytose vietose.

28. Rekreacijai naudojamų ežerų ir upių, pirmiausia Pašvinio, Bijotės, Geluvos, Dubysos upės pakrantės saugomos, kad neužželtų, gerinamas kraštovaizdžio estetiškas vaizdas: pjaunamos nendrės, retinami medžiai ir krūmai, kertamos atžalos, kiek tai neprieštaruoja gamtinių vertybių išsaugojimo ir atkūrimo tikslams.

29. Regioninio parko pažintinio turizmo sistemą sudaro įvairaus dydžio ir pobūdžio pažintinio turizmo trasos, takai ir priėjimai, lankomi paveldo objektai, lankyti ir poilsiui skirta rekreacinė infrastruktūra (atokvėpio vietos, apžvalgos aikštelės ir bokštai, poilsiavietės, stovyklavietės, kempingai, viešbučiai ir poilsio kompleksai). Pirmenybė teikiama dviračių, pėsčiųjų ir žirgų turizmui, plėtojama vandens turizmo trasa.

30. Įrengiamos autoturizmo ir dviračių turizmo trasos – joms pritaikomi keliai arba gerinami esami. Dviračių ir pėsčiųjų turizmui reikėtų panaudoti senųjų kelių ruožus. Dviračių turizmo trasos turėtų kuo mažiau sutapti su intensyviai naudojamais automobilių keliais; prie magistralinių ir krašto kelių siekiama įrengti atskirus dviračių (pėsčiųjų ir dviračių) takus.

31. Vykdoma regioninio parko turizmo maršrutų ir takų sistemos plėtra:

31.1. Plėtojamas žirgų turizmas – įrengiamos specialios trasos, pažymėtos Tvarkymo plane.

31.2. Plėtojamas pėsčiųjų turizmas – palaikomi esami ir įrengiami nauji pėsčiųjų takai ir maršrutai regioninio parko kraštovaizdžiui ir gyvajai gamtai pažinti. Planuojama įrengti Kurtuvėnų tvenkinių ornitologinį (Kurtuvėnuose) ir Girnikų kalno pažintinį (Girnikų kraštovaizdžio draustinyje) takus.

31.3. Plėtojamas dviračių turizmas, gerinama esamų dviračių trasų būklė – atnaujinama infrastruktūra, įrengiamos Tvarkymo plane pažymėtos naujos dviračių trasos (Sodeliukų trasa, Girnikų žiedas, Padubysio žiedas), gerinama blogos būklės asfaltuoto dviračių tako dalis Sodeliukai–Bubiai.

31.4. Įrengiamos ir (ar) tvarkomos automobilių stovėjimo aikštelės, priėjimai, atokvėpio vietos prie lankytinų objektų, informaciniai ženklai, rodyklės.

31.5. Vandens turizmui pritaikomas Ventos–Dubysos kanalas, Ventos ir Dubysos upės.

31.6. Plėtojamas pėsčiųjų takų, dviračių ir jojimo trasų tinklas (rekonstruojami ir tvarkomi esami takai, įrengiami ir ženklinami nauji takai ir trasos), taikant žaliųjų metodų („Greenways“) principą kuriamos ilgų nuotolių regioninės trasos (Kurtuvėnų regioninis parkas – Varnių regioninis parkas, Šiluva – Tytuvėnai – Kurtuvėnų regioninis parkas – Šiauliai – Kryžių kalnas).

31.7. Suderinus su Žemaitijos saugomų teritorijų direkcija, gali būti įrengiamos stacionarios orientavimosi sporto trasos.

32. Tvarkomos esamos apžvalgos aikštelės (regyklos) ant Girnikų kalno, prie Bijotės ežero, Jautmalkės gamtos mokyklos, iš kurių matyti būdingi regioninio parko kraštovaizdžio panoraminiai vaizdai; įrengiama apžvalgos aikštelė ant Kartuvių kalvos. Prie apžvalgos aikštelių nestatomi pastatai, inžineriniai įrenginiai, nesodinami medžiai ir krūmai, galintys užstoti panoraminius vaizdus.

33. Plėtojama regioninio parko vizualinė informacinė sistema, pastatant rodykles, užrašus, informacinius stendus, atnaujinant esamus.

34. Plėtojamos dviračių ir pėsčiųjų turizmo trasos, jų įranga panaudojama slidžių turizmui žiemą.

35. Įveiklinamos regioninį parką kertančios dvi Europos Tarybos pripažinto kelio „Camino Lituano“ atšakos.

36. Siekiant pagerinti kraštovaizdžio apžvalgos sąlygas, vykdomi kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai prie apžvalgos aikštelių, lankomų objektų, dviračių turizmo trasų ir pažintinių takų. Tvarkant užtikrinama gamtinių vertybių apsauga, nebloginant jų būklės ir nesukeliant šlaitų erozijos.

VII SKYRIUS

GYVENAMŪJŲ VIETŪVIŲ IR INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS KRYPTYS

37. Regioninio parko gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros pagrindinės kryptys yra šios:

37.1. kompaktiškai užstatytų gyvenamųjų vietovių plėtojimas ir infrastruktūros gerinimas siekiant patenkinti vietos gyventojų ir lankytojų reikmes;

37.2. istoriškai susiklosčiusių urbanistinių struktūrų bei jų elementų išsaugojimas Kurtuvėnų miestelio ir Bubių kaimo istorinėse dalyse, išryškinant nekilnojamojo kultūros paveldo vertingąsias savybes;

37.3. pirmenybė inžinerinei infrastruktūrai, kuo mažiau keičiančiai tradicinį Kurtuvėnų miestelio, Bubių kaimo vaizdą ir esamą kraštovaizdžio pobūdį, įrengiant šiuolaikinius inžinerinius tinklus, gerinant kelių, gatvių, aikščių ir kiemų dangą. Vykdomi pakeitimai turi atitikti architektūros kokybės kriterijus, tvarumo principus. Likusioje regioninio parko teritorijoje pirmenybė teikiama individualioms vandens tiekimo ir nuotekų utilizavimo sistemoms. Regioniniame parke esančias elektros oro linijas reikėtų pakeisti požeminiais kabeliais.

38. Ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose, atlikus vertinimą aplinkos ministro nustatyta tvarka, galima statyti naujas sodybas, kai žemės ūkio paskirties žemės sklypas yra ne mažesnis kaip 2 ha, išskyrus teritoriją į vakarus nuo Kurtuvėnų miestelio, tarp kelio Kurtuvėnai–Margės ir Vainagių miško ribos.

39. Regioninio parko draustiniuose kurti naujų pavienių sodybų neplanuojama, išskyrus atvejus, nustatytus Saugomų teritorijų įstatyme.

40. Urbanistinė plėtra galima visose gyvenamosios ir visuomeninės paskirties (GAi, GŪi, GEk, GER, GEp, GRe, GRi) bei rekreacinės paskirties (NRu, ŽRi) KTZ laikantis regioninio parko nuostatų reikalavimų. Nauja statyba, atitinkanti teisės aktų reikalavimus, galima ŽRi KTZ nekeičiant žemės paskirties.

41. Regioninio parko ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto ir rekreacinio funkcinio prioriteto zonose esančios ir atkuriamos buvusios sodybos, nepatenkančios į gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės KTZ, tvarkomos pagal sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) KTZ reglamentą.

42. Gyvenamojo funkcinio prioriteto zonose sklypus leidžiama dalyti ne mažesnėmis kaip 0,1 ha dalimis, jose galima gyvenamoji statyba.

43. Kurtuvėnų miestelio, Bubių kaimo ir Mirskiškės dvaro sodybos dalyse, išsaugojusiose kultūros paveldo požiūriu vertingą istoriškai susiklosčiusią urbanistinę struktūrą, kultūros paveldo objektų autentiškumą, vertingąsias savybes, išskirtos kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo (GEk), atnaujinamojo tvarkymo (GER), pertvarkomojo tvarkymo (GEp) KTZ, kurios tvarkomos išryškinant kultūros paveldo objektų vertingąsias savybes. Šiose dalyse saugoma istoriškai susiklosčiusi urbanistinė struktūra, gatvių tinklas, tūrinė erdvinė struktūra ir kompozicija, istoriškai susiformavę vizualiniai ryšiai, siluetai, panoraminiai apžvalgos taškai, teritorijos apželdinimo ypatybės, atsižvelgiant į istoriškai susiklosčiusius vizualinius ryšius su vandens telkiniais (Kurtuvėnų miestelio dalies, antros Bubių dvaro sodybos, Mirskiškės dvaro sodybos paveldosaugos reikalavimai nustatyti Tvarkymo plano brėžinio 2, 3, 4 lapuose).

44. Sodybų pastatų statybos Žemaitijos etnografiniame regione reikalavimai nustatomi regioninio parko nuostatuose. Regioninio parko draustiniuose statomų naujų statinių, sodybos priklausinių dydis, proporcijos ir fasadų architektūriniai sprendiniai turi atitikti statinių ir priklausinių paskirtį.

45. Regioniniame parke esantys stambesnių transporto (krašto ir rajoninių kelių) ir inžinerinės infrastruktūros objektų sklypai tvarkomi atsižvelgiant į atliekamas funkcijas, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus. Gerinami bendrojo naudojimo keliai, jie prireikus pritaikomi pažintiniam turizmui. Taisant kelių ruožus, kertančius regioninį parką, išlaikomas esamų kelių pobūdis (susiformavę vingiai, nuolydžiai). Išsaugomas unikalus senojo kelio Kelmė–Šiauliai kultūrinio kraštovaizdžio fragmentas – kelio apsodinimas medžiais.
